



Универзитет у Београду
Шумарски факултет

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ
„ГОЧ – ГВОЗДАЦ“



ПЛАН УПРАВЉАЊА
ЗА ПЕРИОД 2023 – 2032

Београд, 2022. године

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	4
УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	6
1. ГЛАВНЕ ПРИРОДНЕ И СТОРОНЕ ВРЕДНОСТИ, ПРИРОДНИ РЕСУРСИ СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“	8
1.1. Основне природне и створене вредности	8
1.2. Географски положај	9
1.3. ГРАНИЦЕ	9
1.4. Површина	10
1.5. Власништво	10
1.6. Историјат истраживања подручја	10
1.7. Положај	12
1.8. Геоморфолошке одлике	13
1.9. Геолошке одлике	14
1.10. Хидролошке одлике	14
1.11. Климатске одлике	16
1.12. Педолошке одлике	16
1.13. Флористичко-вегетацијске одлике	17
2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	20
3. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	22
3.1 Фактори угрожавања и оцена угрожености	22
4. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ,	24
ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	24
4.1. Концепт заштите	24
4.2. Сврха дугорочног планирања	25
4.3. Смернице	26
5. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА	28
ОСТВАРИВАЊЕ НАВЕДЕНИХ ЦИЉЕВА	28
5.1 Опште напомене	28
5.2 Организовање, опремање и кадровско оспособљавање	28
5.3 Колаборативне активности и сарадња са заинтересованим странама	29
5.4 Доношење стратешке и друге документације	29
5.5 Организоване научно истраживачке активности и спровођење мониторинга	30
5.6 Обезбеђивање финансијских средстава из планираних извора	31
5.7. Стратешка анализа остваривања циљева заштите природе	32

6. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	32
7.1. Научно-истраживачки рад.....	33
7.2. Образовни рад	34
8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА	36
8.1 Одрживо коришћење природних вредности	36
9. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА	39
9.1. Режији заштите	40
10. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ.....	47
ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	47
10.1 Едукативне активности	47
10.2 Промовисање заштићеног природног добра	48
10.3 Туризам и рекреација.....	49
11. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА,	50
ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ	50
12. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ У СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“	51
13. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА.....	52
СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ	52
ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ.....	52
УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ	52
14. ФИНАНСИРАЊЕ И ПРОЦЕНА ТРОШКОВА ПЛАНА УПРАВЉАЊА СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“	55
15. ПРИЛОЗИ.....	79

ПРЕДГОВОР

Поштовани/е,

пред Вама је План управљања Специјалним резерватом природе „Гоч-Гвоздац“. Планом управљања ближе се планира сваки аспект рада Управљача у наредних десет година, било да се ради о научним истраживањима, конкретним активностима заштите и очувања врста и еколошких система, одрживом коришћењу резервата, институционалном јачању самог Управљача и едукацији његових запослених.

Обзиром да се ради о првом десетогодишњем плану управљања резерватом, очекујемо да ће током његовог спровођења бити прилике за тестирање његових поставки, реализацију предвиђених циљева и задатака, али и уочавање његових недостатака, како бисмо их приликом ревизије Плана управљања покушали исправити.

План управљања дефинише основне правце и елементе заштите и развоја овог подручја за период 2023 – 2032. године кроз реализацију програмских задатака и остваривање принципа активне и проактивне заштите, очувања равнотеже екосистема спровођењем режима и посебних мера заштите на одређеним стаништима и локалитетима; интегрисаног приступа заштити природе путем одрживог коришћења свих природних ресурса и усклађеног развоја подручја; дугорочног планирања одређивањем времена реализације, фазности и динамике у дугорочним активностима; функционалног оспособљавања подручја, уређивањем и опремањем подручја, да би се обезбедила боља заштита и одговарајући развој.

Захваљујемо свима који су учествовали у изради овога Плана управљања и свима онима који су на било који начин заинтересовани за подручје Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ и рад Управљача.

С поштовањем,

**ПЛАН УПРАВЉАЊА
СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“
ЗА ПЕРИОД 2023 – 2032**

Управљач: Шумарски факултет, Универзитета у Београду

Адреса: Кнеза Вишеслава бр. 1

11000 Београд

СРБИЈА

Телефон: 011/305-3990

Факс: 011/2545285

WEB site: www.sfb.bg.ac.rs

Email: office@sfb.bg.ac.rs ; srpgoc@sfb.bg.ac.rs

Основни подаци	
Назив заштићеног подручја	Специјални резерват природе „Гоч-Гвоздац“
Категорија заштићеног подручја	II категорија од значаја за Републику Србију
Датум проглашења заштићеног подручја	11.09.2014
Површина	3.957 ha 17a 39m ²
Временски период доношења Плана управљања	10 година, 2023 – 2032
Управљач	Шумарски факултет, Универзитета у Београду Адреса: Кнеза Вишеслава бр. 1 11000 Београд СРБИЈА Телефон: 011/305-3990 Факс: 011/2545285 Email: office@sfb.bg.ac.rs ; srpgoc@sfb.bg.ac.rs www.sfb.bg.ac.rs/
Документациона основа	- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“ број 36/09, 88/10 и 91/10 – исправка) - Уредба о проглашењу СРП „Гоч-Гвоздац“ („Службени гласник РС“, број 99/14.) - Одлука о проглашењу рибарског подручја „Гоч-Гвоздац“ - Програм управљања за 2015 и 2016. годину - Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби - Одлука о накнадама за коришћење заштићеног подручја

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Специјални резерват природе „Гоч-Гвоздац” је Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ („Службени гласник РС“ број 99/2014, у даљем тексту: Уредба о проглашењу) проглашен за заштићено подручје регионалног, националног, односно изузетног значаја за Републику Србију и припада II категорији заштите са површином од 3.957,17 хектара. Уредбом о проглашењу за управљача резервата одређен је Шумарски факултет Универзитета у Београду.

Према Закону о заштити природе план управљања заштићеним подручјем је документ којим субјекат задужен за управљање заштићеним подручјем планира: мере и активности заштите, очувања, унапређења и коришћења заштићеног подручја; смернице и приоритете за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице уз уважавање потреба локалног становништва.

Управљач доноси план управљања за период од десет година, на који сагласност даје Министарство надлежно за послове заштите животне средине, по претходно прибављеним мишљењима министарстава надлежних за послове шумарства, пољопривреде, водопривреде, туризма, културе, грађевинарства, саобраћаја, инфраструктуре, рударства, енергетике и финансија. План управљања се остварује кроз годишње програме управљања, којима се детаљно и прецизно дефинишу задаци, радови и активности, организациони и материјално- финансијски услови њиховог извршења.

План управљања садржи нарочито:

1. приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса;
2. оцену стања животне средине заштићеног подручја;
3. преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја;
4. дугорочне циљеве заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја;
5. анализу и оцену услова за остваривање тих циљева
6. приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности;
7. приоритетне задатке научноистраживачког и образовног рада;
8. планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора;
9. просторну идентификацију планских намена и режима коришћења земљишта;
10. активности на промоцији вредности заштићеног подручја;
11. студијска (истраживачку), програмска, планску и пројектну документацију потребну за спровођење циљева и активности;
12. облике сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности;

13. активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начин оцене успешности његове примене;
14. финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења.

План управљања такође садржи:

- Циљеве, приоритетне задатке и активности на спровођењу режима заштите,
- Заштиту аутохтоних екосистема, заштиту и унапређивање природних реткости флоре и фауне, односно укупног и специфичног биодиверзитета,
- Биолошки мониторинг,
- Научно-истраживачку активност,
- Културну и васпитно-образовну активност,
- Информативно-пропагандну активност,
- Туристичку, рекреативну и друге активности

Будући да је ово први вишегодишњи План управљања који се доноси за ово заштићено подручје, у Плану су највећим делом обухваћене делатности које се односе на иницијалне активности везане за обележавање резервата, мониторинг заштићеног подручја, формирање инфо система везаног за Резерват, санирање депонија које се налазе у зонама заштите, поједини инфраструктурни пројекти и сл.

Поред ових иницијалних активности око формирања зона заштите Резервата и информисања грађанства о установљаванју Резервата и зона заштите, овим Планом управљања предвиђене су и активности на изради пројектне документације која произилази из услова заштите који су дати у Студији предлога за заштиту СРП „Гоч-Гвоздац“ коју је урадио Републички завод за заштиту природе у 2013. години.

Као подлога за израду Плана управљања Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“, односно израду услова заштите природног добра коришћени су:

- Студија са предлогом за заштиту природног добра „Гоч-Гвоздац“ (2013.) као специјалног резервата природе II категорије.
- Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ („Службени гласник РС“ број 99/2014)
- Одлука о проглашењу рибарског подручја „Гоч-Гвоздац“ („Службени гласник РС“ број /15)
- Годишњи програм управљања СРП за 2015. годину
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби СРП „Гоч-Гвоздац“ („Службени гласник РС“ број /15)
- Одлука о накнадама за коришћење заштићеног подручја („Службени гласник РС“ број /15)
- Одлука о изради плана регулације „Гоч“

У складу са Законом и Студијом, План управљања ће, током и након јавног увида и добијања сагласности бити постављен на званичном сајту Шумарског факултета.

1. ГЛАВНЕ ПРИРОДНЕ И СТОРОЕНЕ ВРЕДНОСТИ, ПРИРОДНИ РЕСУРСИ СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“

1.1. Основне природне и створене вредности

Природно добро „Гоч-Гвоздац“ представља изузетно шумовито планинско подручје, које је као карактеристичан шумски мозаик аутохтоних врста дрвећа Србије проглашен за наставно научни истраживачки центар Србије, и као такав се већ педесет година унапређује и развија. Репрезентативност овог подручја огледа се у заступљености 650 биљних врста међу којима има ендемичних, ретких, угрожених и међународно значајних. Шумски комплекс чини 25 врста дрвећа, од којих се издвајају ендемит Балканског полуострва – планински јавор и варијетет црног бора. Поред тога посебна реткост на подручју Гоча је и сачувана заједница буково-јелових шума.

Специјални резерват природе насељава и 129 врста птица од којих су 108 гнездарице, затим 20 врста водоземаца и гмизаваца, 27 врста сисара међу којима су и видра, хермелин, велики пух и ласица.

Захваљујући природним одликама, израженом водном богатству и сачуваним остацима раног рударења још из римског периода, ово подручје, поред приоритетне научно-истраживачке функције и полигона наставе за угледно газдовање шумама одликује се туристичким потенцијалом са доминантно здравствено рекреативним карактером.



Слика бр.1

1.2. Географски положај

Природно добро, Специјални резерват природе „Гоч – Гвоздац“ се налази у централној Србији, између 43° 31' и 43° 34' северне географске ширине и између 20° 37' и 20° 47' географске дужине, а по административно-територијалној подели припада општинама Краљево и Врњачка Бања.

У географском смислу ова целина заузима правац исток – запад.

Минимална надморска висина је 324 m и налази се на подручју Полумира где се Брезанска река улива у Ибар, а највиша је на 1.484 m код места званог Мали Црни врх. Простире се између Ибра и планине Столова на западу, Студене и Равне планине на југу, Западне Мораве на истоку и северу.

1.3. ГРАНИЦЕ

Граница Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ одређена је и границама шума у државном власништву и дефинисана је важећом шумском поделом тј. границама две газдинске јединице и то:

- ГЈ „Гоч-Гвоздац А“,
- ГЈ „Гоч-Гвоздац Б“

са којима газдује Центар за наставно-научне објекте, Шумарски факултет Универзитета у Београду.

Специјални резерват природе „Гоч-Гвоздац“ у целости обухвата ГЈ „Гоч-Гвоздац А“ и ГЈ „Гоч-Гвоздац Б“.

Табела 1. Координате граничних и централних тачака СРП „Гоч-Гвоздац“

Граничне тачке	По Гриничу		По Gaus-Kruger-y	
	Е	Н	Y	X
Јужна	20° 46' 20,53“	43° 31' 39,84“	7 482 036	4 820 386
Северна	20° 40' 07,20“	43° 34' 35,35“	7 473 675	4 825 830
Западна	20° 37' 37,94“	43° 33' 34,85“	7 470 318	4 823 977
Источна	20° 47' 28,26“	43° 33' 00,89“	7 483 563	4 822 883
Централна	20° 42' 40,45“	43° 32' 59,39“	7 477 103	4 822 856

Најнижа тачка	324 m н.в. (ушће Дрењака у Брезанску реку)
Највиша тачка	1.484 m н.в. (Мали Црни врх)
Централна тачка	940 m н.в.

1.4. Површина

Површина заштићеног природног добра износи 3 957ha 17a 39m².

Табела 2. Категорија земљишта износи

Обрасло	3.567,69 ha
Необрасло	186,21 ha
Туђег земљишта	203,27 ha
Укупно	3.957,17 ha

Табела 3. Површина природног добра по степенима заштите

Режими заштите	Површина	%
Први степен	113ha 67a 97m ²	2,9
Други степен	348ha 22a 93m ²	8,8
Трећи степен	3 495ha 26a 49m ²	88,3
Σ Заштићено добро	3 957ha 17a 39m²	100

1.5. Власништво

По административно-територијалној подели заштићено природно добро налази се на подручју две општине Краљево и Врњачка бања.

Површина Специјалног резервата природе „Гоч- Гвоздац“ је 3.957,17 ha, од чега је 3.753,90 ha у државном власништву, а 203,27 ha у другим облицима својине (Табела 4).

Табела 4. Власничка структура у оквиру граница заштићеног подручја

	Облик својине					
	Државно	%	Приватно	%	укупно	%
Краљево	2 444ha 55a 59m ²	92	199ha 03a 76m ²	8	2 643ha 59a 35m ²	100
Врњачка Бања	1 309ha 34a 76m ²	99	4ha 23a 28m ²	1	1 313ha 58a 04m ²	100
Укупно	3 753ha 90a 35m²	95	203ha 27a 04m²	5	3 957ha 17a 39m²	100

1.6. Историјат истраживања подручја

О геолошком саставу испитиваног терена у литератури има мало детаљних података. Најчешћи су регионални прикази геолошких карактеристика, или детаљни прикази веома малих делова истражног подручја.

Ј.Жујовић наводи да је још Ami Boue 1843. године поменуо да се на теренима трстеничког среза сусрећу појаве „азојских филита“, а остали део Гоча је од серпентина. С.Урошевић је истакао да Жељин нема никакве сличности са Копаоничким масивом и да је потпуно засебан геолошки објекат. Опсежнија испитивања у области Гоча провео је М. Гочанин који је указао на појаве корнита на контакту гранита са палеозојским филитима и аргилошистима. З. Максимовић и Ст. Дивљан испитивали су западни део Жељина у пределу између Плане и Гокчанице. М. Илић је први истакао могућност да су гранити Жељина гранодиоритског типа.

Синтеза свих геолошких радова о предметном подручју дата је у геолошком тумачу ОГК 1:100 000 лист Врњци К 34-56, аутора М. Урошевића, З. Павловића, М. Клисића, Т. Брковића, М. Малешевића, О. Марковића и С. Трифуновића (1970).

Први хидрогеолошки подаци односе се на хидрохемијска испитивања термоминералних вода Јошаничке бање које су извршили М. Леко (1922) и Н. Димитријевић (1975). Поједини општи

хидрогеолошки параметри дати су у Хидрогеологији-Геологије Србије (1976). Хидрогеолошке карактеристике гранодиорита, односно територије Националног парка Копаноника и ободних делова приказали су Б. Божовић и С. Поповић (1986. Хидрогеологијом терцијарних гранодиорита бавио се и Д. Мијовић и дефинисао водоносност Жељинског масива (1997).

Гранодиоритски масиви терцијарне старости у централној Србији су носиоци геотермалне енергије, а овим истраживањима бавили су се Ј. Ракочевић (1977, 1990), Ј. Перић и М. Миливојевић (1985), М. Миливојевић (1990). У новије време термоминералне појаве везане за гранодиорите истраживали су С. Крстић (1989), Д. Протић (1995) и О. Крунић (1995).

Историјат истраживања у области шумарства, ако се занемаре поједини радови који се односе на заштићено подручје, интензивирањем је према плановима Шумарског факултета након проглашења ових шума за Школски образовни центар. Наставна база Гоч, временом постаје и експериментални научни полигон где се одржавају семинари, значајни домаћи и међународни научни и стручни скупови. Истовремено, то је и шумско-привредна организација која је успела да властитим средствима и напорима постане Добро од изузетног угледа на подручју целе државе, као и ван њених граница. Тако су од 1958. године до сада извођена следећа истраживања:

- Планирање и газдовање шумама (Милетић, Мирковић, Милојковић, Милин, Миловановић...)
- Гајење шума
- Науке о прирасту (Мишћевић, Стаменковић, Вучковић...)
- Заштите шума (Живојиновић, Васић, Крстић, Маринковић...)
- Фитоценологије и дендрологије (Јовановић, Вукићевић...)
- Семенарства, расадничарства и пошумљавања (Стилиновић...)
- Педологије шума (Антић, Авдаловић, Јовић...)
- Еколошког инжењеринга (Летић, Маџан, Матић...)

Поред наведених група истраживања рађени су и специјалистички пројекти и студије чији је потпуни преглед приказан у монографији „Природни ресурси и потенцијали у шуми Гоч-Гвоздац (Маџан, 2006)“.

Истраживање фауне инсеката, односно Mantodea и Saltatoria планине Гоча вршио је АДАМОВИЋ (1975). ЈАНКОВИЋ (1975) је обрађивао фауну Homoptera: Auchenorrhyncha. ПРОТИЋ и МИЛЕНКОВИЋ (1999) су објавили истраживања фауне стеница (Heteroptera), док је PROTIĆ (2006) истраживала у оквиру истог инсекатског реда фауну Nabidae. У оквиру магистарског рада ЋУРЧИЋ (2003) је обрадио трчуљке (Carabidae), док су Cholevidae истраживали ĆURČIĆ ET AL. (2004). Стрижибубе (Coleoptera, Cerambycidae) обрадили су АДАМОВИЋ (1965), МИЛОШЕВИЋ (2003), ILIĆ (2005). NONVEILLER И CAP. (1999) су објавили истраживања троглобионтске фауне Гоча у оквиру обимних истраживања у Србији. Фауну дневних лептира Гоча детаљније је обрадио ТОМАШЕВ (2001). Совице (Lepidoptera: Noctuidae) је истраживао STOJANOVIĆ (2006). STEVANOVIĆ ET PAVIĆEVIĆ (2001) су обрадили трибус Agathidiini. Фауну осоликих мува (Diptera, Syrphidae)

истраживали су VUJIĆ ET ŠIKOPARIJA, B. (2001). Регистроване врсте галних мува (Diptera: Cecidomyiidae) објавила је SIMOVA-TOŠIĆ ET AL. (2000).

Фауна птица Гоча је до сада била мало изучавана и нису постојала никаква систематска истраживања, нити објављени резултати. Први податак о птицама Гоча даје Панчић (1867), који наводи да се на подручју Иванове Ливаде налази велики тетреб (*Tetrao urogallus*), што се вероватно односило на Равну планину на Гочу (Матвејев, 1957). Након тога, Рашковић је 1895. прикупио примерак лештарке (*Bonasa bonasia*) за потребе Музеја Српске земље код села Дреновац на Гочу (Матвејев, 1957). Након тога, оскудни подаци о птицама Гоча могу се наћи у ловачкој штампи пре другог светског рата. У чланцима Ј.Ј. (1935) (Јована Јевђовића) и Ј.С. (1939), помињу се дивљи голубови (*Columba* sp.), орлови (*Aquila* sp.) и лештарке (*Bonasa bonasia*).

Средином 20. века ово подручје је кратко посетио С.Д. Матвејев (1950) и објавио неколико података о фауни птица. Након тога, на Гочу је боравио В. Живанчевић (1955), затим Д. Бојовић (1960) и најзад Д. Кнежевић (1973). Овај последњи је осим птица пратио и друге животиње, па је за потребе Природњачког музеја сакупио на Гочу шумску корњачу (1), речног рака (10), смука (1), шарку (1) и поскока (3).

Прва права орнитолошка истраживања на Гочу започета су тек 1985. године када је тамо први пут боравио С. Пузовић. Након тога, у периоду 1985 - 2002. обављене су 34 посете том планинском масиву и проведено око 140 дана у проучавању птица. Већина теренских истраживања је проведена на Гочу, а мањим делом на суседном Жељину и Столовима. Нека од истраживања су била усмерена ка детаљном праћењу шумске шљуке (*Scolopax rusticola*) и балканске ушате шеве (*Eremophila alpestris balcanica*).

1.7. Положај

Природно добро „Гоч - Гвоздац” се налази у централној Србији, између Ибра и Западне Мораве. Према северу овај масив је повезан са планином Столови, а према југу се наслања на масив Жељина и обронке Копаоника. Према административно-територијалној подели, простор планине Гоч припада општинама Краљево и Врњачка Бања.

Заштићено природно добро обухвата скоро цео слив Гвоздачке реке која се у доњем току зове Брезанска река. Према важећој шумској подели Гоч је подељен је на газдинску јединицу А – горњи ток реке и источни део комплекса (бивше државне шуме) и газдинску јединицу Б – доњи ток реке (бивше комуналне шуме).

До природног добра може се доћи магистралним путем Краљево – Рибница – Берановац, где се одваја регионални пут Берановац – Каменица – Брезна и код места Вишњица (Пресло) улази

се у шуму Гоч – Гвоздац, као и магистралним путем Краљево – Рашка код Гокчанице. Удаљено је од Краљева 29 km, од Ниша 180 km и Београда 199 km.



Слика бр.2

1.8. Геоморфолошке одлике

Жељин са Црним Врхом и Гочом, својим најсевернијим огранцима не само у геоморфолошком већ и у тектонском и геолошком погледу чини скоро јединствену целину са Копаоничким планинским масивом. Одликује се јако израженим и купираним рељефом из кога се на јужној страни издвајају високи планински гребени Вуково брдо, Савин лаз, Равна планина и Кавгалија, са надморским висинама од 1.200 до 1.500 метара, док је на северној, гребен Добра вода – Чукар, према реци Сокољи, који је са знатно нижим надморским висинама од 800 до 1.000 метара.

Терен слива Гвоздачке реке изгледа као корито јако нагнуто према северу, па је јужна вододелница виша за 300-400 m. Шума је веома богата водом, нарочито источна страна. Шкриљци и гранодиорити својим пукотинама и напрслинама доприносе распоређивању атмосферских талога у дубље делове, до вододрживог хоризонта. Од водотока овде се налазе Преровска река, Бела река, Гајовача, Ћелави поток, Кобасички поток, Росинац, Буковац, Раковац, Тривуначки поток, Јелаче и други, који се сви уливају у Гвоздачку реку. У западном делу комплекса, где је серпентинска подлога, има доста потока, али они најчешће пресушују преко лета. Серпентин је углавном непропустљив за воду и вододржљиви хоризонт је близу површине па већи део атмосферских талога брзо отиче и нема услова за образовање извора.

Структурни односи и распоред појединих формација имали су веома значајну улогу у морфолошком развоју терена. Највиши врх у обиму испитиваног терена факултетске шуме „Гоч – Гвоздац“ је Црни Врх, састављен искључиво од гранодиорита са појавама пегматитских жица, те гранодиорит који чини једно језгро око кога се, ка истоку, северу и западу спуштају косе, дубоко засечене многобројним потоцима. Рељеф је условљен геолошком саставом терена, чврстином и положајем гранодиорита у односу на околне формације (серпентин и кристаласте шкриљце) јер су последњи у знатно већој мери подложни акцији егзодинамичних сила – ерозивном раду потока и денудацији уопште. Ширина појединих речних долина није увек у директној зависности од врсте стена и њених физичких особина (чврстине, порозности) већ и од

количине воде, нагиба потока, брзине тока, интензитета и врсте пукотина, густине биљног покривача и др. Док су у клисурастим горњим деловима потока долине узане и класично развијене у облику великог латиничног слова V са многобројним вододеринама и јаругама, дотле је долина Гвоздачке реке разуђена, проширена и местимично широка и до 100 m.

1.9. Геолошке одлике

У геолошкој грађи терена факултетске шуме Гоч – Гвоздац заступљени су:

- Доњопалеозојски кристаласти шкриљци ниског степена метаморфизма (филити, серицитско – хлоритски шкриљци, хлоритошисти, аргилошисти) са прослојцима мермера и са базичним магматитима. Стара базична магматска активност догађала се у време седиментације материјала у геосинклинали. Овај материјал је процесима регионалног метаморфизма дао кристаласте шкриљце ниског степена метаморфизма, а базичне магматите претворио у албитске дијабазе (метадијабазе);
- Контактнo-метаморфне стене (амфиболити, амфиболски и биоритски корнити) су настале од кристаластих шкриљаца ниског степена метаморфизма (филита) директним утицајем гранодиоритског плутона; Амфиболско–биотитске стене ињектоване кварцнофелдспатским материјалом.
- Мермери су развијени у ретким прослојцима филитичног материјала, а местимице се јављају као доломитични. Ови мермери садрже већи број карактеристичних контактнометаморфних минерала: епидот, гранат, воластонит, идокрал (везувијан).
- Гранодиорити терцијарне старости праћени жичним представницима: пегматитима са мусковитом и гранатом, ређе аплитима, затим крупнозрним меланократним амфиболско – биотитским кварц – диорит, ситнозрни амфиболски кварц – диорит;
- Андезити и дацити који мењају околне серпентине и претварају их у кварците или опалске масе са минералима Ni (гарнијеритом);
- Серпентинисани дунити (перидотити са оливином), серпентинисани харцбургити (перидотити са оливином и ромбичним пироксеном и серпентини).

Распрострањење картираних јединица дато је на Геолошкој карти (картографски приказ).

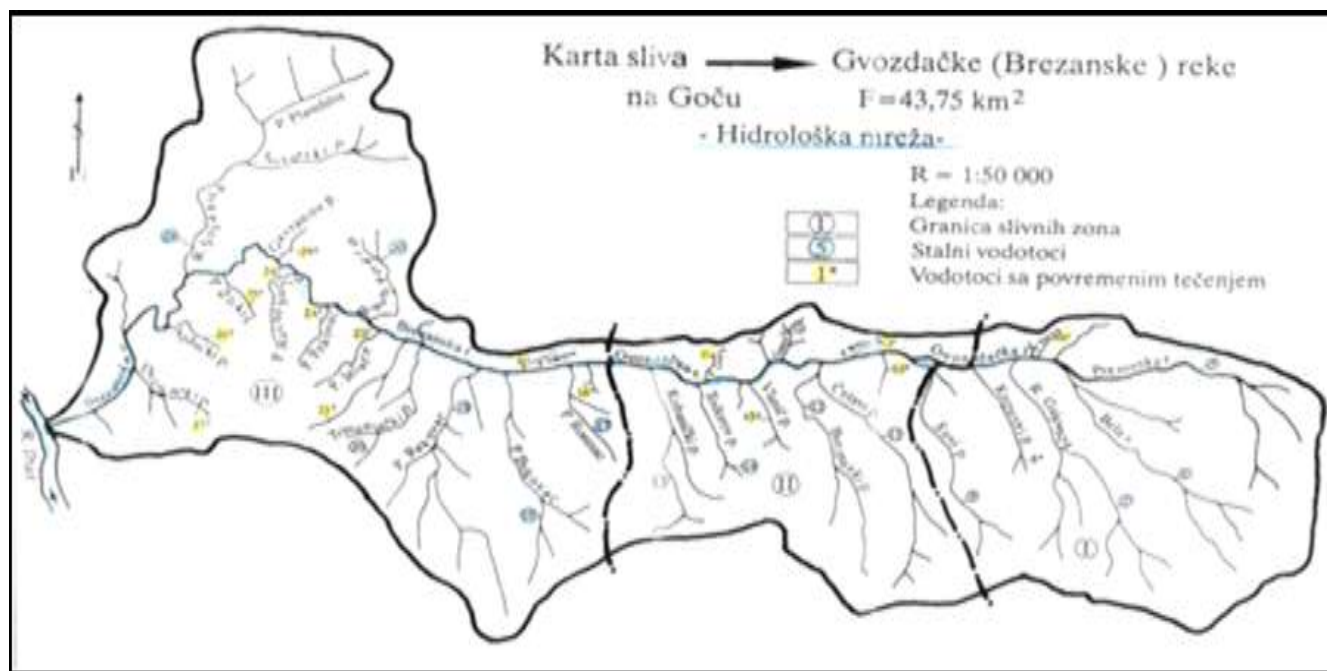
1.10. Хидролошке одлике

Главни водоток Гоча је Гвоздачка, односно Брезанска река, чији слив захвата површину од 43.75 km² са преко 110 евидентираних извора.

С обзиром на изражен рељеф у заштићеном природном добру у газдинској јединици А јасно су издиференцирани подсливови:

1. Гвоздачке реке, одељења 1-8/I, 34/1, 48-51, 58, 59, 76, 90, 96, 104, 117, 118;
2. Преровске реке, одељења 8/II - 19/II;
3. Беле реке, одељења 20 - 33/I;
4. Гајеваче, одељења 34/I - 47;
5. Купусни поток, одељења 50, 51;
6. Суви поток, одељења 52 - 57;
7. Ћелави поток, одељења 60 - 68;

8. Бурмански поток, одељења 69 - 74;
9. Влашић поток, одељења 75;
10. Тодоров поток, одељења 77 - 80;
11. Кобасички поток, одељења 81 - 89;
12. Поток Расинац, одељења 91 - 94;
13. Поток Буковац, одељења 96 - 103;
14. Поток Раковац, одељења 105 - 116



Карта сливног басена Гвоздачке (Брезанске) реке на Гочу

Богатство питком водом укупног сливног подручја и газдинске јединице А у први план истиче потребу заштите вода мада ово подручје, као извориште није посебно резервисано Водопривредном основом Србије (2002).

Према процени количине корисних вода само у сливу Гвоздачке реке (Прерово, Бела Река, Гајевача, Суви Јарак) протекне годишње $6.244.412 \text{ m}^3$ воде (Миловановић, Д., 1996.).

Брезанска река својим током пролази кроз газдинску јединицу Б и скоро читавим током има клисурасто корито. Са десне стране су доњи ток реке Шошанице која чини границу природног добра и Равњачки и Гавранов поток који често пресуше. Са леве стране у Брезанску реку уливају се Тривуначки поток, потоци Јелаче, Пековац, Равнобучки, Зли крш, Ајдучки и Дрењак као и више мањих потока који су углавном без воде.

Водне потенцијале у сливу Гвоздачке реке чине: атмосферске падавине $P=1024 \text{ mm}$, изворске воде преко 110 сталних извора, 15 сталних и 16 повремених водотока.

Површинска и подповршинска отицања на излазном профилу Гвоздачке реке, односно Брезанске реке код места уливања у Ибар износи $Q = 698,6 \text{ l/sec}$.

1. Еколошко гарантован проток - 235,8 l/s – 34,2 % од 689,6 l/s (утроши се на одржавање вегетације у сливу),
2. Водопривредни минимум за постојеће кориснике 78,09 l/s – 11,3 % од 689,6 l/s,
3. Неангожаван проток који отиче у реку Ибар код места Полумир 375,8 l/s – 55,0 % од 689,6 l/s.

1.11. Климатске одлике

За проучавање климе у истраживаном подручју коришћени су климатски подаци са метеоролошке станице Гоч (990 m н.в.). Подаци се односе на климатолошки период од 1965-2004. године и дати су у виду просечних месечних вредности и то су: средња годишња температура је 7.4°C, средња пролећна 6.9°C, летња 15.7°C, јесења 8.4°C, а средња зимска температура -1.2°C. Просечне температуре ваздуха у вегетационом периоду су 13.0°C. Најхладнији месец је јануар, са средњом температуром од -1.9°C, а најтоплији је јул са просечном температуром од 16.3°C. Просечна годишња температурна амплитуда је 18.2°C, а амплитуда у току вегетационог периода 9.6°C.

Просечно годишње има 13.4 летња дана, а по месецима највише у августу, просечно 5.1. Средњи број тропских дана је 0.9 годишње са највећом вероватноћом да ће се јавити у јулу. Тропски дани се могу јавити у јуну, јулу и августу. Средњи број мразних дана је 114.7 годишње, а по месецима највише у јануару, просечно 25.4. Средњи број ледених дана је 41.9 годишње, а по месецима највише у јануару, просечно 12.2. У току вегетационог периода има просечно 13.2 летња, 0.9 тропских, 8.3 мразна и 0.6 ледених дана.



Слике бр.3 и 4

1.12. Педолошке одлике

Сложеност орографских услова и појава најразноврснијих рељефних елемената и у вези са тим појава различитих фитоценоза условила је велику шароликост у земљишним типовима (Јовић Н., Кнежевић, М. 1991), односно генетичко еволуционим стадијумима на подручју планине Гоч. У зависности од геолошке подлоге и развијеног типа шуме заступљене су разне врсте земљишта.

1.13. Флористичко-вегетацијске одлике

1.13.1. Основне карактеристике вегетације ширег подручја планине Гоч

Потенцијална (примарна вегетација) ширег подручја планине Гоч је релативно разноврсна. Највећи део вегетације тог региона односи се на површине под шумском вегетацијом која је примарно заузимала велики део простора. Највеће површине под шумом односе се на храстове, црно-борове, букове, и шуме букве и јеле, које су приказане у посебном поглављу. Међутим, релативно велики део подручја, прекривен је вегетацијом ливада, пашњака и камењара. Вегетација таквих површина представља вегетацију секундарног типа која се развила на станишту уништене шумске вегетације, пре свега крчењем и уништавањем шума. На појединим местима је деградација вегетације веома изражена појава. Поред негативних зоо-антропогених дејстава значајну улогу има и ерозија која постаје интензивнија након сече шума. Поменути чињеница посебно долази до изражаја на теренима где геолошку подлогу представљају серпентинити и перидотити. На таквим стаништима често је развијена секундарна вегетација сиромашних пашњака и камењара на серпентиниту.

Потенцијална вегетација камењара и сипара, развија се на великим површинама, најчешће у клисурама (клисура Брезанске реке и стране према Ибру) који окружују централно подручје Гоча и Студене планине. Вегетација стена развијена је на малим површинама, углавном у клисурама, али је веома значајна и богата ретким и реликtnим представницима флоре.

Подручје Гоча се генерално одликује благом орографијом па је вегетација под евидентним утицајем негативног зоо-антропогеног фактора. У пределу око Гвоздачке реке она је делимично уништена ширењем туристичких капацитета, посебно за потребе зимског туризма, инфраструктуре и урбанизацијом. На осталом делу подручја, на неким врховима и падинама под ски-стазама (туристички комплекс на Добрим Водама) на месту уништених шума данас је развијена вегетација сиромашних пашњака (и камењара) који су додатно деградирани испашом. Ипак у највећем делу подручја поменутог простора, нарочито на удаљенијим врховима (Љуктен, Цветалица, Боровита Коса, Крња Јела, Црни Врх и обронци Равне Планине) и њиховим падинама које се са површи спуштају у неколико дубоких долина и клисура (клисура Брезанске и Гајовске реке) евидентна је изворност вегетације и изражено богатство флоре, што је у великој мери очувано. Са аспекта биодиверзитета, оригиналности и присуства вегетације специфичне за ово подручје такви локалитети имају велики значај.

Вегетација пашњака и ливада је брдско-планинског типа и развија се на релативно великим површинама. У југоисточном делу, али фрагментарно и у другим деловима подручја то је вегетација ливада и сувих пашњака која се развила на стаништима уништених шума храста или ређе борових шума одакле се шири на околне планинске врхове или се спушта и у ниже пределе чинећи мозаик са шумским површинама. Влажне ливаде су развијене на мањим површинама, углавном око Гвоздачке реке, ређе дуж потока и око извора који се спуштају са врхова.

Велика разноврсност и специфичност вегетације и флоре карактерише и неколико мањих клисура овог подручја, пре свега клисуру Брезанске реке. Њихова вегетација, представљена мозаиком разноврсних фитоценоза показује изванредан реликtnи карактер. На стаништима са нешто екстремнијим условима развијају се шибљаци, најчешће шибљаци руја који представљају трајне стадијуме. Вегетација стена, која је такође заступљена, одликује се заједницама са израженим

ендемичним карактером. Вегетација камењара и сипара, такође веома интересантна, добро је развијена у серпентинитским клисурама.

У виду фрагмената по читавом подручју, али и на већим површинама југоисточног дела подручја пре свега Студене планине и око Брезне (Букићевић, 1964), на плитком скелетоидном тлу развијена је вегетација сувих пашњака. Она је представљена заједницама класе *Festucetea vaginatae*, свезе *Centaureo-Bromion fibrosi* (ред *Halacsyetalia sendtneri*) и то најчешће асоцијацијом *Poa molinieri-Plantaginetum holostei* Z. Pavlović 1951 која је описана са серпентинита златиборског платоа (Павловић, 1955, 1974). Асоцијација има улогу у обрастању серпентинских деградираних површина, а карактерише и серпентинитска подручја Сјеничке висоравни, Столова, Столова и других планина. Највеће површине под овом фитоценозом су забележена на Пакленику и на стрмим странама поред река Згрже и Криваче (Блаженчић и Вучковић, 1986). Заједница је изграђена од ниских, бусенастих биљака које чине вегетацијски покривач проређеног склопа на скелетоидном серпентиниту. Поред најбројнијих врста *Poa molinieri* и *Plantago holosteum* у заједници се јављају *Thymus pulegioides*, *Carex caryophylla*, *Scleranthus dichotomus* и *Medicago prostrata* које имају значајно учешће у структури заједнице. Заједница има велику биомелиоративну вредност и спречава даљу ерозију серпентинитских камењара.

Са простора Гоча је описана и једна нова биљна заједница - *Artemisio-Teucrietum montani* Blaženčić (свеза *Scabioso-Trifolion dalmatici*, ред *Astragalo-Potentilletalia*, класа *Festucetea vaginatae*). Vučković, R. 1983 која представља такође заједницу пашњачког типа. Карактеристична станишта ове заједнице су изразито суве, камените и стрме стране. У изградњи карактеристичне физиогномије ове заједнице највећу улогу имају хамефите које имају изглед малих полуодрвећених форми какве су следеће врсте: *Euphorbia glabriflora*, *Dorycnium pentaphyllum*, *Teucrium montanum*, *Thymus pulegioides* (Блаженчић и Вучковић, 1986). У састав ове заједнице улазе и бројне серпентинофите као што су: *Koeleria eryostachya*, *Alyssum markgrafii*, *Helleborus serbicus*, *Cheilanthes marantae* итд., од којих неке имају ендемични карактер.

У брдском региону и нижем планинском региону добро су развијене ливаде кошанице, које се јављају на блажим падинама, на шумским пропланцима и местима где је шума искрчена. Такве ливаде, ксерофилног типа, представљене су варијантама заједнице *Chrysopogonetum grylli serbicum* (syn. *Agrostidetum-Chrysopogonetum grylli*) из свезе *Chrysopogoni-Danthonion alpinae* (ред *Festucetalia valesiaca*, класа *Festuco-Brometea*). Ливаде тог типа јављају се и у вишим регионима планина, на пример на Цветалици и обронцима Кавгалије, али карактеришу слична станишта и на другим планинама западне, југозападне и централне Србије где се такође развијају на серпентиниту. У заједници доминирају ксерофите *Chrysopogon gryllus*, *Agrostis capillaris*, *Festuca valesiaca*, *Inula hirta*, *Trifolium montanum*, *Stachys officinalis* и друге врсте. Овакве ливаде су на подручју Гоча заступљене на надморским висинама од 720-860 (Блаженчић и Вучковић, 1986) и Студене планине где се јављају на нешто нижим надморским висинама (Татић, 1969) најзначајнији тип ливада кошаница па имају значајну економску вредност.

На нешто влажнијим местима, у заклоњеним увалама и речним долинама јављају се ливадске заједнице налик долинским ливадама. Карактерише их изразита бујност и доминација различитих врста фамилије трава. На местима са високим нивоом подземних вода где је делимично током године забарено тло развија се вегетација мочварних ливада (свеза *Molinion caeruleae*, ред *Molinietalia*, класа *Molinio-Arthenatheretea*). Карактерише се веома интересантном физиономијом, где доминирају крупни бусенови трава (*Deschampsia caespitosa*). Такве површине

карактеристичне су за предео око Гвоздачке реке. Ове ливаде описане су као фитоценоза *Molinio-Deschampsietum* Z. Pavl. 1951 (Павловић, 1951).

Дуж планинских потока који се спуштају са врхова кроз бујно шумско подручје, на влажним местима, развијају се и заједнице високих зелени (класа *Betulo-Adenostyletea*) у којима доминирају *Geum rivale*, *Filipendula ulmaria*, *Heracleum pollinianum* и неколико врста рода *Cirsium*.

Вегетација камењара, али и стена серпентинитских клисура представљена је заједницама свеза *Centaureo-Bromion fibrosi* и *Potentillion visiani* реда *Halacsyetalia sendtneri*. Ред *Halacsyetalia sendtneri* представља јединствени тип вегетације серпентинитских површина, пре свега камењара, стена, али и пашњака. Поменута вегетација је у великој мери едафски условљена и мање или више везана за серпентинитску подлогу. Такву вегетацију чине многе реликтне и ендемичне асоцијације, у којима су као едификатори заступљене карактеристичне серпентинофите (*Potentilla visiani*, *Fumana bonapartei*, *Silene paradoxa*, *Alyssum markgrafii*, *Notholaena maranthae*), али се јавља и низ других врста карактеристичних за серпентинске камењаре и стене (*Artemisia alba*, *Lembotropis nigricans* и друге врсте). Серпентинитска вегетација нарочито добро је изражена у клисури Брезанске реке и на стрмим странама које се спуштају са Студене планине према Полумиру и бројним малим клисурама овог релативно великог серпентинитско-перидотитског масива.

Стрма, снажно еродирана каменита и стеновита подручја серпентинских падина обраста формација у којој важну улогу има карактеристична ниска, жбунаста и ендемична млечика *Euphorbia glabriflora*, која уједно представља и ендемичну Балканску врсту. Јавља се на отвореним и стрмим серпентинитским камењарима. Заједницу чини релативно велики број врста где су поред *Euphorbia glabriflora* и *Festuca heterophylla* карактеристичне *Galium purpureum*, *Teucrium montanum*, *Thymus jankaе* и друге. Нарочит значај заједнице се огледа у присуству ендемичних и субендемичних таксона где се истичу *Genista frivaldszkyi*, *Iris reichenbachii* и друге врсте.

1.13.2. Шумска вегетација

На планини доминирају мезофилни типови листопадних шума представљени свезама *Carpinion betuli illyrico-moesiacum*, *Quercion petraeae-cerris* и *Fagion moesiacum*. Средње и ниже надморске висине планине Гоч насељене су ксерофилнијим и термофилнијим типовима шумске и жбунасте вегетације (свезе *Ostryo – Carpinion orientalis*, *Quercion frainetto*).

Преглед шумске вегетације овог подручја сачињен је на основу прегледа синтаксона шумске вегетације Србије (Томић, З. 2006), као и на основу истраживања флоре и вегетације подручја Гоч – Гвоздац спроведеним од стране Завода за заштиту природе Србије.

2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Животна средина је природни оквир у коме сва жива бића живе и делују, многоструко повезана узајамним утицајима, а означава простор у којем организми проводе свој живот у сталним међусобним односима и интеракцијама.

Вредност животне средине условљена је низом елемената који су настали природним развојем и деловањем човека. Као основни фактор животне средине човек многе односе и процесе у средини прилагођава, ствара или усмерава у корист задовољења сопствених потреба.

Стање животне средине на заштићеном подручју је углавном добро и одликује се високим квалитетом основних елемената (ваздух, вода, земљиште, бука и др.).

Ваздух – загађење ваздуха је присутно и то највише на местима где се врши ископ материјала за насипање шумских (камионских) путева и реч је о вредностима које су у границама максимално дозвољених концентрација. Измерене вредности од стране Савезног хидрометаролошког завода указује на очуваност и висок квалитет ваздуха са скоро најмањим диспозицијама сумпора, азота и тешких метала у односу на друге крајеве Србије.

Воде – релативно очуван квалитет површинских и подземних вода условљен је степеном (не)развијености подручја. То се односи, пре свега, на одсуство већих производних објеката и слабу насељеност подручја – мада дисперзно размештена викенд насеља, са малим бројем заселака, отежавају изградњу водоводне и канализационе мреже. Квалитет површинских вода је у већем делу подручја очуван. Квалитет вода највеће две реке, Гвоздачке односно Брезанске реке, не одговара по свим критеријумима захтевној класи. Највише је присутно загађење органским материјама из насеља. Загађивање подземних вода је присутно и то као последица неадекватног третмана септичких јама у свим насељима.

Земљиште – угрожено је првенствено ерозијом и неконтролисаним одлагањем отпада;

Бука и јонизујуће зрачење – негативан утицај буке је локалног карактера, док утицај јонизујућег зрачења и радиоактивне контаминације не постоји;

На подручју Гоча напуштају се сеоска насеља, присутан је тренд старења становништва односно једном речју подручје Гоча је демографски угрожено. Из тих разлога, тренутно гледано, природни екосистеми у СРП „Гоч-Гвоздац“ изложени су занемарљивим антропогеним утицајима.

Квалитет животне средине на простору заштићеног подручја зависиће од поштовања прописаних режима заштите, коришћења и одрживог развоја природних и створених вредности и природних ресурса.

Циљеви заштите животне средине и природе на подручју СРП „Гоч-Гвоздац“ су:

(1) Очување, заштита и унапређење локалитета посебних природних вредности и реткости и њихово наменско коришћење за научна истраживања, едукацију, презентацију јавности и рекреацију, у складу са еколошким потенцијалима подручја;

(2) очување биодиверзитета;

(3) очување, заштита и унапређивање предеоних и амбијенталних вредности подручја укључујући флору, фауну, земљиште, воду, ваздух, шуме, пашњаке и ливаде, ловну и риболовну фауну, уз њихово наменско коришћење на принципима одрживог развоја;

- (4) очување заштита и унапређење културно-историјског наслеђа Гоча као и заштита околине непокретних културних добара;
- (5) организована, мултидисциплинарна и дугорочна научна истраживања Резервата, едукација свих категорија становништва и секторских струка, презентација и популаризација вредности Резервата;
- (6) системским управљањем, контролом и надзором вршити спречавање даљег нарушавања и деградације Резервата и заштита од елементарних непогода;
- (7) усмерени развој постојећих и нових активности заснованих на потенцијалима и традицији подручја резервата и непосредног окружење, развој туризма, спорта, рекреације у складу са функцијама Резервата;



Слике бр. 5

3. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Активности, делатности и процеси који могу представљати факторе угрожавања СРП „Гоч-Гвоздац“ непосредно су везани за природне и створене вредности, односно њихову заштиту, коришћење и одрживи развој.

Корисници и власници природних и створених вредности на подручју СРП „Гоч-Гвоздац“, као и посетиоци могу бити фактор угрожавања ако у свом раду и деловању не поштују прописане режиме заштите, мере забране и коришћења. Заштита природе и животне средине мора бити интегрална на подручју СРП „Гоч-Гвоздац“.

3.1 Фактори угрожавања и оцена угрожености

Основни фактори угрожавања простора Специјалног резервата природе у његовим границама су:

1. Противзаконито коришћење шума (бесправне сече), противзаконито заузеће шума и шумско земљиште, неодржавање путне мреже и еволуирање у ерозионе бразде, претхват на квалитет услед недовољне отворености шумског комплекса, непоштовање правилника о шумском реду од стране извођача при коришћењу шума (сеча, привлачење, извоз, изношење дрвне масе), недозвољено одлагање отпада у процесу производње, шумски пожари и сушење шума.

Могуће последице: уништавање природних екосистема, осиромашење специјског и екосистемског диверзитета, појава ерозије, бујичних токова и вододерина, промене локалне климе, измена флористичког састава зеластих и жбунастих вегетација на местима огољавања, осиромашење педофауне, узнемиравање животињских врста, ремећење њиховог начина живота и животних циклуса, ремећење кружења материје и ланаца исхране.

2. Спаљивање ливадске вегетације је специфичан вид уклањања за човека непожељног биљног материјала.

Могуће последице: уништавање станишта и прехранбених ресурса фауне сисара, и њихова миграција, уништавање станишта аутохтоне ентомофауне, негативне селекције и постепеног ишчезавање појединих биљних врста и одговарајућих биљних заједница, промена у структури и саставу ливадских заједница.

3. Пошумљавање монокултурама

Могуће последице: Осиромашење специјског и екосистемског диверзитета, формирање вештачких и униформних екосистема, ремећење естетских вредности предела.

4. Неконтролисано сакупљање и промет врста из природе

Могуће последице: Осиромашење флористичког и фаунистичког диверзитета, нестанак појединих врста са одређеног простора, деградација екосистема и др.

5. Употреба хемијских пестицида (инсектицида, акарицида, фунгицида, па и хербицида)

Могуће последице: штетно деловање на природне и физиолошке процесе код свих живих организама.

6. Лов, посебно када се обавља неконтролисано и селективно.

Могуће последице: Највише страдају одређене врсте птица (шумска шљука) и дивљачи (трајно заштићене врсте).

7. Противзаконито и нерационално каптирање извора.

Могуће последице: пресушивање извора, уништавање водног потенцијала.

8. Урбанизација и изградња инфраструктуре

Могуће последице: Уништавање, деградација аутохтоних екосистема, смањење и уништавање или деградација биљних популација, уништавање популација животињских врста, ремећење њихових животних циклуса чиме се врсте директно или индиректно потискују с тог простора, хемијско, физичко и биолошко загађење површинских и подземних вода, земљишта и ваздуха, депоновање комуналног отпада, нарушавање естетских вредности предела и пејсажа.

9. Развој туризма

Могуће последице: Туризам представља један од већих фактора угрожавања овог подручја. Да би се избегле грешке сличних планинских подручја и обезбедио одржив развој свих видова туризма, треба спречити неконтролисан и неуравнотежен развој туризма, туристичких капацитета, урбанизације и осталих активности у сврху туризма, без одговарајуће документације и неопходне инфраструктуре. То се превасходно односи на подизање објеката на местима на којима нису предвиђени, а код планских посебну пажњу треба обратити на евакуацију и пречишћавање отпадних вода, ефикасније коришћење воде и енергије. Приликом уређења/изградње ски, бициклистичких и пешачких стаза посебну пажњу треба обратити на очување биљног и животињског света и њихових станишта. Постављање дивљих кампова, неконтролисано одлагање смећа, ложење ватре и прекомерно брање гљива и лековитог биља такође представљају негативне утицаје туристичких кретања чиме се угрожавају неке основне вредности заштићеног подручја.

У садашњем тренутку, најизраженији фактори угрожавања природних екосистема су: дивља градња, неконтролисано сакупљање врста из природе, криволов, неконтролисано кретање излетника и др.

4. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Концепт заштите и унапређења Специјалног резервата природе „Гоч – Гвоздац“ се заснива на неколико основних принципа. То су:

Спровођење националне законске регулативе, пре свега, Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09), Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10), Правилника о заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11) и Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/12).

Усклађивање активности са Просторним планом Републике Србије као стратешког документа за период од 2010. до 2020. године којим се дефинишу основне одлике и вредности подручја као основе за постизање рационалне организације и уређења простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја уз потпуну примену стандарда очувања природе, животне средине и граничних капацитета.

Поштовање ратификованих међународних конвенција или међународних докумената која се налазе у фази ратификације: Декларације УН о животној средини и развоју (Рио декларација, 1992), Декларација о очувању флоре, фауне и њихових станишта Економске комисије за Европу (UN ECE, 1988), Конвенције о заштити светске културне и природне баштине (UNESCO конвенција, 1974), Конвенција о влажним стаништима од међународног значаја као станишта птица мочварица (Рамсарска конвенција, 1977), Конвенције о заштити европске дивљачи и природних станишта (Бернска Конвенција), Конвенције о очувању миграторских врста дивљих животиња (Бонска Конвенција) и т.д.

Заштита и унапређење природних елемената простора (геолошких, геоморфолошких, хидрогеолошких, хидролошких, климатских, педолошких, флористичких, фаунистичких, вегетацијских и економских) као неотуђивог наслеђа сваког појединца.

Омогућавање научно – истраживачке делатности, мониторинга, образовних, културно – образовних и развојних програма у циљу бољег сагледавања, успешног представљања и популаризације природних и створених вредности подручја и укључивања локалног становништва у програме заштите и социо – економског развоја.

Спровођење начела одрживог развоја стратешким организовањем и подстицајем разноврсних видова туризма, традиционалних делатности и активности као и осталих развојних програма у складу са природним потенцијалом, створеним вредностима, културно – историјским наслеђем и социо – економском структуром локалног становништва у обиму и на начин којим ће се обезбедити заштита и унапређење свих темељних вредности подручја.

4.1. Концепт заштите

На основу значаја природних вредности, у природном добру предлаже се за заштиту простор који се поклапа са просторним распоредом државних шума обухваћеним газдинским јединицама „Гоч – Гвоздац А“ и „Гоч – Гвоздац Б“, којима газдује Шумарски факултет из Београда.

Биљни и животињски свет, јединствене геоморфолошке и споменичке вредности несумњиво указују да подручје Гоч - Гвоздац представља специфичну целину у еколошком, географском и историјском смислу. Имајући у виду предлоге за намену Гоча у Просторном плану Краљева и

Врњачке Бање, где се он наглашава као простор туристичко - рекреативне и здравствене функције, као примарни циљ се поставља очување природе подручја од негативних утицаја и промена.

Као заштићени објекат у перспективи треба да буде простор где ће се сачувати специфична флора и вегетација и место које ће пружати уточиште и заштиту животињским врстама. Лепота и атрактивност као важна обележја добра, такође треба да буду један од императива у заштити и развоју подручја. Због тога све активности које се буду одвијале у заштићеном природном добру, морају бити извођене на начин и у обиму који не доводи у питање очување примарних вредности и аутентичност заштићеног подручја.

Овако дефинисан простор природног добра са одређеним циљевима заштите и постојећом законском регулативом, задовољава све неопходне услове за заштиту као Специјални резерват природе „Гоч - Гвоздац”.

4.2. Сврха дугорочног планирања

Сврха дугорочног планирања се састоји у следећем:

- примена свих мера санације и ревитализације СРП „Гоч-Гвоздац“ ради очувања стабилног екосистема;
- јачање ефикасности заштите и одрживог развоја уз учешће свих корисника заштићеног подручја,
- организација цивилног друштва као и локалних самоуправа,
- валоризација природних и културно-историјских вредности заштићеног подручја,
- спровођење интегралне заштите и управљања за будућност.

4.2.1. Дугорочни циљеви

Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СРП „Гоч-Гвоздац“ су:

- заштита природе и природних вредности;
- заштита животне средине;
- заштита непокретних културних добара;
- заштита од пожара;
- развој шумарства и ловства;
- развој пољопривреде и ревитализација села;
- развој туризма;
- развој насеља и изградња инфраструктуре.

4.3. Смернице

У циљу стављања заштићеног добра у функцију и решавања могућих конфликтних интереса, неопходно је приступити:

1. Обезбеђивању планских основа за управљање и уређење подручја, што би подразумевало израду следећих докумената:

- средњорочног и годишњих програма заштите и развоја заштићеног добра;
- просторног плана подручја посебне намене са елементима регулационих планова;
- урбанистичких планова за сеоска насеља и туристичке пунктове;
- приоритетних развојних програма за заштићено подручје, као самосталних докумената или делова програма регионалног развоја подручја Гоча и то Програм развоја туризма ширег подручја којим ће се активирати постојећи туристички капацитети.
- секторских планова из шумарства, ловства и водопривреде.

2. Обезбеђивању планских основа за управљање и уређење подручја, што би подразумевало израду следећих докумената:

- изградити Програм одрживог развоја туризма планине Гоч, који ће омогућити туристичку валоризацију укупног природног и културног наслеђа,
- активирати постојеће туристичке капацитете, подићи ниво квалитета смештаја и извршити категоризацију постојећих капацитета,
- онемогућити стихијски развој, који може довести до деградације простора,
- предвидети изградњу визиторског центра, уређење и обележавање пешачких, бициклистичких и других инфо стаза туристичком сигнализацијом, формирање водичке службе, итд.

3. Развојне могућности заштићеног природног добра, односно опредељење општина ка одрживом развоју пре свега у сектору туризма, неки су од основних момената од којих треба кренути у планирању корака и мера ревитализације и развоја заштићеног подручја. Имајући у виду концепт одрживог развоја подручја и наведене основне карактеристике, неопходно је:

- развијати концепт управљања и заштите природног добара као основе за обезбеђење еколошког статуса општина, а који је директно везан за реализацију усвојене стратегије одрживог развоја општина и контролисано коришћење ресурса заштићеног добра.
- развијати стратегију развоја сточарства и пољопривреде у складу са донетом Стратегије одрживог развоја општина и анимирање могућих инвеститора за ове развојне програме.
- омогућити услове за учешће локалне заједнице у процесу управљања, заштите и развоја подручја и развијати сарадњу на релацији: управљач-локалне власти-удружења-становништво.
- интензивно радити на подизању свести јавности о потреби заштите природних вредности и потенцијала и мудрог коришћења ресурса и то ангажовањем постојеће медијске мреже и капацитета локалне самоуправе и невладиног сектора, као и интерперсоналном комуникацијом развијати моделе перманентног информисања становника целог подручја о новинама, програмима и могућностима учешћа у развоју и управљању природним добром.

- реализовати програме образовања и обуке одређених циљних група како би стекли неопходне вештине и знања потребне за укључивање у развојне програме подручја и шире.

Активна заштита подручја која подразумева одрживи развој представља економске активности засноване на очувању природних ресурса, а да би се она спровела, неопходно је развијати компетенције различитих група становништва заинтересованих за бављење делатностима за које су неопходни природни ресурси као што су: представници општина, привредници, туристи и мештани. Компетенције и капацитети за одрживи развој би се развијале разноврсним образовним методама прилагођеним карактеристикама и особинама корисника, од програма обуке до давања основних информација о начинима одрживог развоја и ситематских знања о могућностима примене. Због тога би требало:

- покренути програме еко, етно, сеоског и рекреационог туризма на подручју Гоча обезбеђивањем неопходне туристичке инфраструктуре (рекреативне и образовне програме и друге садржаје...) који су координирани и усклађени са садржајима ширег подручја, будући да се на територији општина Краљево и Врњачка Бања налазе значајни локалитети природне и културне баштине Србије;
- у постојећим туристичким објектима развити програме усклађене са принципима одрживог развоја;
- постојеће капацитете Шумарског факултета и школе у природи „Добре воде“ развити као образовне и истраживачке и информативне пунктове за посетиоце;
- формирати рекреативне стазе у природном добру тако да имају одлике „образовних еко стаза“, тј. стазе које ће водити до и кроз заштићено природно добро. При том треба кроз информативне табле омогућити посетиоцима да сазнају о вредностима које могу успут видети и упутити их у правила понашања;
- промовисати и презентовати природне вредности, културно наслеђа и традицију подручја;
- покренути и направити разноврсну понуду локалних производа и предмета домаће радиности;
- успоставити сарадња општина на изradi и спровођењу програма одрживог туризма на подручју природног добра.

Развој заснован на природним потенцијалима подручја, да би био у складу са очувањем темељних вредности природног добра, мора тежити ка равномерној расподели привредних активности у складу са расположивим природним ресурсима, стварању квалитетнијих услова за живот становништва, комплетирањем подручја привредном, комуналном и друштвеном инфраструктуром у складу са заштитом животне средине, пејзажних и амбијенталних целина.

5. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ НАВЕДЕНИХ ЦИЉЕВА

5.1 Опште напомене

План управљања Специјалним резерватом природе “Гоч-Гвоздац” за период од 2016-2025. године, конципиран је и програмски разрађен тако да садржи све елементе на које упућује Уредба Владе Републике Србије о проглашењу заштићеног подручја, као и неопходне мере које ће се предузети на основу мониторинга стања заштићеног подручја и постављених циљева за функционално оспособљавање, заштиту, развој и одрживо коришћење.

Садржај и обим планираних активности је такав да се у средњорочном периоду обезбеди спровођење прописаних мера заштите, развој научно-истраживачких, културних, васпитно-образовних, информативно-пропагандних и других функција, као и развој одрживог туризма, установљење развојних делатности, уређивање и изградња подручја, са укључивањем локалног становништва, власника/корисника простора, НВО и других заинтересованих страна у њиховој реализацији.

Услови за реализацију Плана су:

1. Финансијска подлога и подршка разрађене према субјектима који су у обавези да учествују у реализацији Плана:

- Министарство пољопривреде и заштите животне средине,

- локална самоуправа,

- накнаде за коришћење ресурса од стране власника/ корисника подручја и других заинтересованих страна - кроз пројекте и донације,

- сопствена средства на основу наплате накнаде,

- међународни фондови који финансирају пројекте из области заштите животне средине и природе, односно културно- историјских вредности.

2. Доношење годишњих програма, усклађених са Планом, са садржајем конкретних задатака и активности који ће се спроводити у текућој години, временским распоредом остваривања, као и налажење извора потребних средстава.

Како би се наведени задаци реализовали неопходни су следећи услови:

5.2 Организовање, опремање и кадровско оспособљавање

Да би се План управљања остварио у складу са законским одредбама неопходно је одговарајуће организовање, опремање и кадровско оспособљавање запослених у Наставној бази „Гоч“ и СРП „Гоч-Гвоздац“.

У планском периоду Управљач има потребу за високообразовним кадровима и њиховом сталном усавршавању, праћењу научних достигнућа, сарадњи са другим специјалним резерватима

природе, научноистраживачким установама и заводима за заштиту природе. У реализацији специфичних послова везаних за чување заштићених подручја неопходни су кадрови са средњом стручном спремом за које ће се повремено организовати едукације везане за праћење стања у заштићеном природном добру.

Послови управљања захтевају одређени степен техничке опремљености. Неопходно је да управљач поседује савремено, добро опремљено теренско возило како би чуварска служба на специфичном терену могла да у потпуности обави свој задатак. Исто тако је неопходно да су чувари природе добро опремљени теренском опремом као што су мобилни телефони, GPS уређаји, двогледи, адекватна зимска и летња одећа, обућа и друго.

Потребно је да све службе Резервата буду функционално повезане, информативно- технички, кадровски ради што бољег обављања послова заштите.

5.3 Колаборативне активности и сарадња са заинтересованим странама

За успешно остваривање овог Плана неопходна је сарадња између Управљача и заинтересованих страна и корисника заштићеног природног добра. Заинтересоване стране су лица (појединци) или групе (локалне заједнице, владине агенције или корпоративне организације и друге бројне интересне групе) које су погођене, или имају потенцијални утицај на исход заштите природних вредности. Управљач ће обезбедити транспарентност рада, приступ информацијама о активностима у Резервату како би се остварило учешће јавности у одлучивању у току доношења Плана, као и у току реализације појединих његових делова , непосредан дијалог у оквиру Савета. Добра информисаност обезбеђује и реализацију великог броја пројеката.

У току реализације Плана Управљач ће нарочито узети у обзор главне корисничке групе СРП:

- образовање,
- шумарство,
- локална самоуправа,
- водопривреда ,
- ловачка удружења,
- риболовачка удружења,
- насељена места и месне заједнице,
- заинтересована јавност и грађанство.

5.4 Доношење стратешке и друге документације

Стратегије

- Национална стратегија одрживог развоја („Сл. гласник РС”, бр. 57/08)

-Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије са акционим планом (2010-2017) („Сл. гласник РС”, бр. 13/11)

-Стратегија одрживог развоја општине Врњачка бања за период 2013-2023 године (Службени гласник општине Врњачка бања бр.6/2013)

-Стратегија одрживог развоја града Краљева за период од 2013-2020.године (Службени гласник града Краљева бр.23/2013)

Планска документација

- Просторни план Републике Србије („Службени гласник РС“, број 88/10)

- Просторни план града Краљева 2010-2025год (Службени лист Града Краљева" бр. 7/2001 од дана 10.06.2011.).

- Генерални урбанистички план града Краљева 2020 год (Службени лист града Краљева бр. 08-2012)

- Просторни план општине Врњачка бања (Сл. лист општине Врњачка Бања бр,23/2011)

- Генерални план Врњачке Бање 2005-2021 год ("Сл.лист општине Краљево" број 12/05)

- План управљања Специјалним резерватом природе „Гоч-Гвоздац“ (2016 – 2025. г)

- План генералне регулација „Гоч“

Планска документација чија је израда у току:

-Нови планови газдовања у шумарству, риболовне друге основе и програми који обухватају заштићено подручје СРП „Гоч-Гвоздац“ морају бити усаглашена са Просторним планом Републике Србије, Планом управљања и основним управљачким актом, односно режимима заштите.

5.5 Организоване научно истраживачке активности и спровођење мониторинга

Заштита природних вредности, односно дивљих врста и станишта, изискује примену активних мера заштите које укључују мониторинг и трајно очување популација строго заштићених и заштићених врста, организовање комплексних научних истраживања, праћење стања, прикупљање и обраду података, пре свега увођењем и коришћењем географско информативног система (GIS).Активно учешће и подршка надлежних институција, научних и стручних организација као и обезбеђивање финансијских средстава је предуслов реализације предходног.



Слике бр. 6 и 7

5.6 Обезбеђивање финансијских средстава из планираних извора

За остваривање планских задатака неопходно је обезбедити финансијска средства из свих Законом предвиђених извора у потребним годишњим износима, према планираној структури и на основу пројектних активности.

Извори финансирања су:

- 1) средства буџета Републике Србије, односно јединице локалне самоуправе;
- 2) накнада за коришћење заштићеног подручја;
- 3) приходи остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- 4) средства обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- 5) донације, поклони и помоћи;
- 6) други извори у складу са законом.

5.7. Стратешка анализа остваривања циљева заштите природе

Уредба о проглашењу СРП „Гоч-Гвоздац“ ступила је на снагу 04.09.2014. године. На основу донете Уредбе Управљач је извршио упис делатности управљања заштићеним подручјем у складу са прописима којима се уређује класификација делатности.

Из тога произилази да је Управљач без предходног искуства, али планира константно усавршавање на доношењу Планске и пројектне документације и на реализацији планова и оперативних мера активне заштите и унапређења СРП „Гоч-Гвоздац“. У реализацији свих предвиђених активности Управљач ће сарађивати са Републичким заводом за заштиту природе и ресорним Министарством.

6. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТОВРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Обављање утврђених послова управљања заштићеним подручјем, регулисани су Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“. Овом Уредбом утврђене су темељне смернице за опредељивање циљева заштите коришћења и развоја заштићеног подручја.

Управљач ће у складу са овлашћењем и дужностима нарочито да:

- се стара о заштићеном подручју на начин који омогућава да се у потпуности спроведу прописане мере и активности заштите (режими заштите) у циљу очувања и унапређења заштићеног подручја;
- својом активношћу обезбеди очување, унапређење, одрживо коришћење, приказивање природних и других вредности СРП „Гоч-Гвоздац“ спроводи се према плану управљања који доноси Управљач на период од 10 година;
- доноси годишњи програм управљања на основу десетогодишњег Плана управљања;
- врши обележавање заштићеног подручја;
- донесе акт о унутрашњем реду
- организује и обезбеђује чуварску службу;
- обавештава Завод за заштиту природе у случају насталих промена које могу уништити и нарушити основну вредност заштићеног подручја;
- обезбеђује услове за спровођење научно-истраживачких, образовних, информативно-пропагандних и других активности у складу са законом којим се уређује заштита природе;
- обезбеђује финансијска средства из сопствених прихода и из накнада за коришћење заштићеног подручја као и других извора утврђених законом;
- обраћа се надлежним органима ради обезбеђивања средстава из општинског и републичког буџета и других извора прихода ;
- проглашава и користи рибарско подручје на риболовној води заштићеног подручја;
- доноси програм управљања рибарским подручјем.

Управљач се обавезује да ће поред напред наведеног на основу Уредбе о проглашењу СРП „Гоч-Гвоздац“ а у циљу очувања и унапређења заштићеног подручја да:

- у случају насталих промена које могу уништити или нарушити основну вредност заштићеног подручја обавештава Завод за заштиту природе;
- заснује дигиталну базу података односно географски информациони систем о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима и другим подацима од значаја за управљање СРП „Гоч-Гвоздац“.

7. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Природно добро „Гоч-Гвоздац“ представља изузетно шумовито планинско подручје, које је као карактеристичан шумски мозаик аутохтоних врста дрвећа Србије проглашен за наставно научни истраживачки центар Србије, и као такав се већ шездесет година унапређује и развија. Потребно је успоставити трајни мониторинг шумских екосистема у условима климатских промена.

7.1. Научно-истраживачки рад

Полазећи од статуса заштићеног подручја и пројектованих циљева, сходно зацртаним дугорочним фундаменталним научним и стручним истраживањима заштите природе, као базе за спровођење наложених мера заштите и унапређивања природних вредности СРП “Гоч-Гвоздац”, као и санирања постојећих проблема, планирају се следеће средњорочне и краткорочне научно-истраживачке теме и активности:

- картирање и мониторинг природних/значајних станишта,
- картирање и мониторинг популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, орнитофауне, мониторинг ихтиофауне и њиховог станишта,
- геоморфолошки мониторинг параметара квалитета воде ,
- формирање базе података у GIS-у,
- екосистемске услуге заштићеног подручја,
- пројекти из области екотуризма,
- одрживо коришћење природних ресурса (лековито биље, гљиве, шумски плодови и др.),
- праћење стања екосистема у целини,
- мониторинг фактора ризика у природним екосистемима, у условима климатских промена,
- стварање услова за организовање што већег броја научно-истраживачких скупова (симпозијума, конгреса, семинара и др.)
- побољшање услова за перманентан научно-истраживачки рад,
-

7.2. Образовни рад

Планирано уређење туристичког дела и побољшање квалитета услуга у извођењу теренске наставе студената Шумарског факултета Универзитета у Београду као и студената осталих заинтересованих Универзитета факултета, као и ученика средње Шумарске школе из Краљева. У циљу развијања образовних садржаја заштићеног подручја, планирају се следеће средњорочне и краткорочне активности:

- реализација школске праксе и теренске наставе студената и ученика;
- израда/формирање едукативних/екотуристичких садржаја (стазе, осматрачнице и сл.);
- извођење еколошких едукативних активности са посебним освртом на школски узраст,
- израда едукативних материјала (брошуре, екотуристичке карте);
- обука (волонтера) водича за вођење групе на едукативним стазама;
- обележавање стабала аутохтоних, ретких и интересантних врста у туристичком делу заштићеног подручја;
- сарадња са образовним институцијама и другим организацијама (школе, удружења грађана, туристичке агенције), које се баве едукацијом на тему заштите природе и животне средине;
- усклађивање образовних програма Управљача са програмима високо образованих установа основних школа и средњих школа, са циљем извођења практичне и теренске наставе на заштићеном добру;
- организовање кампова и еколошких школа;



Слике бр. 9 и 10

Предложене теме и активности се могу и допуњавати у складу са циљевима заштите подручја и програмским задацима овог документа. Реализоваће се у складу са могућностима и исказаним интересима институција и стручњака запослених у њиме. Управљач и корисници подручја ће обезбеђивати потребну логистичку подршку а истраживања треба да спроведу заинтересовани експерти и институције.

Садржаји и динамика одређиваће се годишњим плановима.

Планом се предвиђају следеће научно- истраживачке и стручне активности:

- Образовање националног тренинг центра за обуку у шумарству и заштити животне средине,
- Одржавање научно-истраживачких скупова (симпозијуми, конгреси, конгреси и др.),
- Организовање еколошких школа и еко-кампова,
- побољшање услова за перманентан научно-истраживачки рад,
- мониторинг станишта ретких и угрожених биљних и животињских врста и њихово картирање;
- геоморфолошки мониторинг;
- мониторинг орнитофауне, ихтиофауне и појединих врста сисара;
- праћење стања еко система у предходним периодима;

Израда пратеће документације, научних радова и пројеката:

- израда стратешке процене утицаја радова и објеката на животну средину у Резервату;
- израда докторских дипломских, мастер и других научних и стручних радова на локалитету Резервата;
- пројектна сарадња са локалном самоуправом, невладиним организацијама и локалним заједницама итд.

Сва научна истраживања се могу извршити уз поштовање услова Републичког завода за заштиту природе, док ће Управљач заједно са корисницима дати неопходну подршку у њиховој реализацији. Научна истраживања се могу допуњавати у складу са Планом управљања или у складу са тренутним проблемима који се могу појавити на терену Резервата.

Садржај и динамика радова ће се одређивати годишњим програмима док ће њихова реализација зависити од финансијских средстава.

Васпитно-образовна функција заснивала би се на могућности презентације природних вредности овог подручја. Од посебног значаја била би организација школских екскурзија, као ваннаставних активности (унутар периода школске године и током распуста), као што су еколошки кампови или манифестације.



Слика бр.11

8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

8.1 Одрживо коришћење природних вредности

Принципи одрживог развоја посебно одрживог управљања природним ресурсима примењују се на целој територији Републике Србије. Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС”, број 57/08) дефинише одрживи развој као циљно оријентисан, дугорочан, непрекидан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима.

На заштићеном подручју није дозвољено обављати радове и активности које могу угрозити популације, заједнице и станишта, нарушити природне процесе и еколошку целовитост подручја и/или неповољно утицати на естетска обележја предела и животну средину.

На основу тога, концепт заштите, коришћења и развоја треба да обезбеђује:

- очување постојеће природне особености;
- употпуњавање нарушених изворних вредности;
- унапређење постојећих природних вредности и њихово употпуњавање;

8.1.1. Опште напомене

Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ дефинисан је тростепени режим заштите којима су регулисани начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног подручја.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена забрањује се коришћење природних богатстава и искључују сви други облици коришћења простора и активности, осим научних истраживања, контролисане едукације и коришћења постојећих службених и јавних путева.

Управљач ће сагласно Уредби о заштити, извршити обележавање површина под режимом заштите I степена и поставити информативне табле о забрањеним активностима.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II и III степена дефинисане су забрањене и дозвољене активности у области:

- шумарства
- ловства,
- водопривреде и електропривреде,
- рибарства,
- минералних сировина,
- туризма,
- изградње објеката,

- уређења простора и
- презентације заштићеног подручја.

На подручју СРП „Гоч-Гвоздац“ планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу су:

- одрживи развој шумарства уз примену мера газдовања шумама и шумским земљиштем утврђеним плановима развоја и основама газдовања шумама за државне шуме и програмима газдовања за приватне шуме;
- одрживо коришћење вода и водних објеката за водоснабдевање, и рекреативне потребе
- ограничено коришћење гљива, биљних и животињских врста чије су сакупљање и промет под контролом;
- планске мере и активности на порибљавању, утврђивање рибљих природних плодишта и спровођење забрана и органичења риболова;
- побољшање стања фонда (бројности и квалитета) ловне и заштићене дивљачи и постављање наменских објеката и опреме за потребе њене прихране, чувања и надзора;
- изградња и реконструкција путева и путних објеката, објеката водоснабдевања, канализације, телефонског саобраћаја и друге потребне техничке инфраструктуре,
- планска изградња, инфраструктурно опремање и уређење простора за потребе туризма и рекреације у складу са Просторним планом;
- чување и одржавање заштићеног подручја, уредности, чистоће, амбијенталне разноврсности и лепоте предела;
- уређење и одржавање дворишта и окућница постојећих пољопривредних домаћинстава, викендица, културних добара, јавних, службених, привредних и других објеката;
- сакупљање, конзервација, чување и приказивање предмета, алата и опреме везаних за традиционални сеоски живот, обичаје и фолклор локалног становништва;
- научноистраживачки и образовни рад.

На подручју СРП „Гоч-Гвоздац“, обезбеђује се:

- заштита и праћење стања биљних и животињских врста, њихових популација и станишта;
- примена мера у газдовању шумама којима се осигурава побољшање стања и повећање површина шумских екосистема, очување репрезентативних шумских састојина и флористичке и фаунистичке разноврсности;

- реинтродукција и реконолизација аутохтоних врста и друге активности на очувању и унапређивању стања популација угрожених врста флоре и фауне;
- контролисано сакупљање биљних и животињских врста;
- уређење и коришћење простора у складу са прописаним режимом заштите на начин којим се омогућава очување природних вредности и споменика културе;
- уређење, изградња и инфраструктурно опремање простора за потребе туризма и рекреације;
- обнављање и одржавање пољских, шумских и других путева и инфраструктурних објеката
- уређење села и сеоских средишта;
- успостављање мониторинга;
- научноистраживачки и образовни рад и презентација природних и културних вредности СРП „Гоч-Гвоздац“.



Слика бр.12

9. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

Основни плански документ којим је одређен развој, услови, мере и правила за организацију и уређење, рационално коришћење расположивих ресурса, еколошки, економски и социјални елементи развоја простора планине Гоч је Просторни план Републике Србије, („Службени гласник Републике Србије" бр. 88/10). Овај План је и основни стратешки документ за доношење планских докумената нижег реда.

У Просторном плану Републике Србије планина Гоч је дефинисана као подручје које припада функционалном подручју регионалног система који чине општине Краљево (регионални центар), и Врњачка Бања, а коме гравитира око 180.000 становника. Према Просторном плану Републике Србије ово подручје спада у природне екосистеме и у врло мало загађене просторе.

Планина Гоч такође припада средишњој туристичкој зони туристичких регија Србије у међународном и националном рангу. У овој зони је планирано развијање спортских, рекреативних, еколошких, бањских, ловних, и сеоских активност.

Уз овај основни стратешки документ Републике Србије, општине Краљево и Врњачка Бања су, за предметни простор, донеле или су у фази доношења следећих планских докумената, односно Планова:

Општина Краљево:

- Детаљни урбанистички план уређења Добрих Вода и Цветних Ливада на Гочу. План је донет 1972. године.
- Просторни план града Краљево.

Општина Врњачка Бања:

- План генералне регулације „Гоч".

Иако не постоје формалне обавезе, набројана Планска документација је значајна, с обзиром да је њоме покушано решавање интереса више значајних корисника различитих делатности на предметном подручју.

Наведена просторно планска документација је значајна и као извор детаљних информација о третираном подручју, те као основа за утврђивање одговарајућих развојних праваца и програма у складу са предвиђеним режимима заштите на простору планине Гоч. Кроз планску документацију би требало инкорпорирати и тежњу ка очувању природе и постојећих екосистема од неконтролисаних утицаја човека.

У циљу што бржег развоја и афирмације планине Гоч, и насеља која јој гравитирају, потребно је у наредном периоду инсистирати на спровођењу постојећих правних аката, као и на доношењу детаљније просторно - планске документације за предметно подручје.

9.1. Режији заштите

Режим заштите јесте скуп мера и услова којима се одређује начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног природног добра (чл. 4 Закона о заштити природе „Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10).

Имајући у виду карактер, природне вредности и циљеве Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ на заштићеном подручју успостављају се режими заштите I (првог), II (другог) и III (трећег) степена, у складу са Законом о заштити природе „Службени гласник РС“, 36/09, 88/10 и 91/10) и Уредбом о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/12).

9.1.1. Режији заштите првог (I) степена

Режим I (првог) степена заштите - строга заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са изворним или мало измењеним екосистемима изузетног научног и практичног значаја, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине. У I степену заштите искључују се сви облици коришћења природних ресурса и изградња објеката осим научних истраживања и праћење природних процеса, контролисана посета у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе. Изузетак могу бити спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина уз сагласност Министарства (Закон о заштити природе „Службени гласник Републике Србије“ бр. 36/09, 88/10 и 91/2010).

У режиму I степена заштите налазе се локалитети у оквиру Г.Ј. „Гоч – Гвоздац А“, Г.Ј. „Гоч – Гвоздац Б“ и то:

Г.Ј. „Гоч – Гвоздац А“: одељења 26/а (део), 26/1 (део), 27/1/а, 27/1/1 (део), 28/а, 28/б, 28/с, 28/д, 28/е, 28/ф и 28/1 (део), 88/б, 90/ф.

Г.Ј. „Гоч – Гвоздац Б“: одељења 19/а (део), 20/1 (део) 21/а, 21/б, 22/с, 22/а, 22/б (део) и 23/а.

Овим режимом је обухваћено 113,68 ха заштићене површине.

На локалитетима под режимом заштите првог (I) степена ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- Коришћење природних богатстава и сви облици коришћења, измене и деградације простора, односно екосистема;
- Било који вид угрожавања биљних, односно угрожавања или узнемиравања животињских врста.

На локалитетима под режимом заштите првог (I) степена ОГРАНИЧАВА СЕ:

- Научна истраживања, мониторинг и контролисана едукација;
- Обележавање граница, обезбеђивање безбедног приступа посетиоцима, постављање табли и ознака у циљу информисања, упозорења или едукације;
- Утврђивање могућег броја дневних посетилаца, режима њиховог кретања и начина понашања.

Локалитети са режимом I степена заштите:

- **локалитет „Брезна“**, површина овог локалитета износи 2ha 32a 25m² и обухвата одељење 90/f ГЈ „Гоч-Гвоздац А“;
- **локалитет „Крчаник“**, површина локалитета износи 5ha 03a 31m² и обухвата одељење 88/b ГЈ „Гоч-Гвоздац А“;
- **локалитет „Савин лаз“**, површина локалитета износи површине 44ha 91a 47m² и обухвата одељења 26/a (део), 26/1 (део), 27/1/a, 27/1/1 (део), 28/a, 28/b, 28/c, 28/d, 28/e, 28/f и 28/1 (део) ГЈ „Гоч-Гвоздац А“;
- **локалитет: „Клисура Брезанске реке“**, површина локалитета износи 61ha 40a 94m² и обухвата одељења 19/a (део), 20/1 (део), 21/a, 21/b, 22/c, 22/a, 22/b (део), 23/a, ГЈ „Гоч-Гвоздац Б“.

9.1.2. Режим заштите II (другог) степена

Режим II степена заштите – активна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја и посебно вредним пределима и објектима геонаслеђа. У II степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација, екосистема, обележја предела и објеката геонаслеђа, обављати традиционалне делатности и ограничено користити природни ресурси на одржив и строго контролисан начин. (Закон о заштити природе „Службени гласник РС“ бр. 91/2010).

У режиму II степена заштите налазе се локалитети обухваћени Г.Ј. „Гоч – Гвоздац А“ и Г.Ј. „Гоч – Гвоздац Б“ унутар природног добра, са одељењима и одсечима:

Г.Ј. „Гоч – Гвоздац А“: одељења 6/a, 9/1/b, 9/2/b, 9/2/c, 29/1/a (део), 29/1/b, 29/1/c, 29/2/a, 29/2/b, 29/2/c, 29/2/1, 34/a, 34/b, 34/c, 37/a, 37/b, 37/c, 37/d, 37/e и 37/1.

Г.Ј. „Гоч – Гвоздац Б“: одељења 1/a, 1/1, 2/a, 2/1, 3/a, 3/1, 4/b, 5/b, 24/a, 25/a, 25/b, 26/a, 26/b, 26/c, 27/a, 27/b, 28/a, 28/b, 28/3, 29/a, 29/b, 29/c, 30/a, 30/1, 31/a, 31/b и 31/5.

Локалитети са II степеном заштите:

- **локалитет „Брезјак“**, површина локалитета је 9ha 47a 27m² и обухвата одељење 6/a ГЈ „Гоч – Гвоздац А“;
- **локалитет „Добре воде“**, површина локалитета је 14ha 44a 30m² и обухвата одељења 9/1/b, 9/2/b, 9/2/c ГЈ „Гоч – Гвоздац А“;

- локалитет „Савин лаз“, површина локалитета износи 54ha 82a 13m² и обухвата одељења 29/1/a (део), 29/1/b, 29/1/c, 29/2/a, 29/2/b, 29/2/c, 29/2/1, 37/a, 37/b, 37/c, 37/d, 37/e, 37/1) ГЈ „Гоч – Гвоздац А“;
- локалитет „Гвоздачка река“, површина локалитета износи 13ha 18a 91m² и обухвата одељења 34/a, 34/b, 34/c) ГЈ „Гоч – Гвоздац А“;
- локалитет „Брезанска река“, површина локалитета износи 256ha 28a 62m² и обухвата одељења 1/a, 1/1, 2/a, 2/1, 3/a, 3/1, 4/b, 5/b, 24/a, 25/a, 25/b, 26/a део, 26/b, 26/c, 27/a, 27/b, 28/a, 28/b, 28/3, 29/a, 29/b, 29/c, 30/a, 30/1, 31/a, 31/b, 31/5 ГЈ „Гоч – Гвоздац Б“;

Укупна површина под II степеном заштите износи 348,23 ha.

Овај степен заштите:

1) **забрањује** изградњу индустријских, металуршких и рударских објеката, асфалтних база, рафинерија нафте, као и објеката за складиштење и продају деривата нафте и течног нафтног гаса, термоелектрана и ветрогенератора, лука и робно-трговинских центара, аеродрома, услужних складишта, магацина и хладњача, викендица и других породичних објеката за одмор, експлоатацију минералних сировина, тресета и материјала речних корита и језера, преоравање природних травњака, привредни риболов, уношење инвазивних алохтоних врста, изградњу објеката за рециклажу и спаљивање отпада и образовање депонија отпада;

2) **ограничава** регулацију и преграђивање водотока, формирање водоакумулација, мелиорационе и друге хидротехничке радове, изградњу хидроелектрана, соларних електрана и електрана на био-гас, објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутичког туризма и туристичке инфраструктуре и уређење јавних скијалишта, изградњу објеката саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре, стамбених и економских објеката пољопривредних газдинстава, традиционално коришћење камена, глине и другог материјала за локалне потребе, изградњу рибњака, објеката за конвенционално гајење домаћих животиња и дивљачи, риболов, лов, сакупљање гљива, дивљих биљних и животињских врста, газдовање шумама и шумским земљиштем, формирање шумских и пољопривредних монокултура, уношење врста страних за дивљи биљни и животињски свет регије у којој се налази заштићено подручје и примену хемијских средстава.

Ограничења радова и активности у наведеном режиму су утврђена чланом 5. Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/12).

На локалитетима под режимом заштите другог (II) степена, осим поменутих општих забрана, додатно се ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- Уклањање аутохтоне вегетације осим кошења постојећих ливада;
- Лов осим санитарног одстрела,
- Напасање стоке осим на постојећим пашњацима;
- Изградња објеката било које врсте осим у циљу едукације и заштите (осматрачнице, склоништа, ловочуварски објекти, видиковци), или санације постојећих (шумарске куће и др); Изградња свих врста објеката; забрана се односи и на привремене објекте за боравак у природи, планинарске, шумарске и објекте који служе у спортско-рекреативне сврхе;

- Камповање;
- Експлоатисање минералних сировина;
- Извођење радова на сечи шумског комплекса, осим узгојно-санитарних радова;
- Уклањање аутохтоне шумске вегетације приобаља, паљење или било који други вид уништавања осталих облика аутохтоне вегетације;
- Узнемиравање птица у репродуктивном периоду;
- Све активности које могу довести до оштећења или деградације објеката геонаслеђа и геоморфолошких феномена природног добра.

На локалитетима под режимом заштите другог (II) степена, осим поменутих општих ограничења, додатно се ОГРАНИЧАВАЈУ НА:

- Спровођење искључиво биолошких мера против фитопатолошких и ентомолошких обољења;
- Очување старих делова шумских састојина са максимално дугом опходњом и спровођење само санитарне сече;
- Избегавање прекида склопа јаких размера уз опрезно извођење сеча;
- Помагање природном подмлађивању путем мера неге и припрема земљишта у години пуног уroda семена;
- Очување и неговање младих састојина у стадијуму младика, честара и младог летвењака у којима се налазе појединачно или групично преостала стабла из старе састојине;
- Обављање селективне мешовите прореде са позитивним одабирањем у средњедобним састојинама и делом у дозревајућим састојинама које су хетерогене по старости и по квалитету;
- Спровођење мера заштите шума по газдинским класама;
- Развој екотуризма као планиране активности која се изводи под посебним условима:
- осматрање и посете вршити само са предвиђених пунктова,
- прилаз пунктовима мора се одвијати утврђеном трасом,
- капацитет пунктова и режиме посеђивања дефинисати зависно од сезоне.
- Спровођење мера техничке заштите, обележавања зона, санација, уређење и унапређење станишта заштићених врста и објеката у зони уз надзор и дозволу надлежних институција;
- Извођење антиерозивних радова и пошумљавање које се сме вршити искључиво аутохтоним дрвенастим врстама;
- Обављање свих врста научно-истраживачких активности које не мењају основне карактеристике станишта, уз предходну сагласност Завода за заштиту природе Србије;
- Обављање едукативних активности чији је циљ промовисање заштите природе и Специјалног резервата природе „Гоч – Гвоздац“;
- Извођење посета које морају бити строго контролисане и планиране на основу Програма заштите и развоја.

9.1.3. Режим заштите III (трећег) степена:

Режим заштите III степена – проактивна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима

геонаслеђа од научног и практичног значаја на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја. У трећем степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу. (Закон о заштити природе „Службени гласник Републике Србије“ бр. 91/2010).

Овај степен заштите:

- 1) **забрањује** изградњу рафинерија нафте и објеката хемијске индустрије, металуршких и термоенергетских објеката, складишта нафте, нафтних деривата и природног гаса, уношење инвазивних алохтоних врста и образовање депонија;
- 2) **ограничава** изградњу других индустријских и енергетских објеката, асфалтних база, објеката туристичког смештаја и јавних скијалишта, инфраструктурних објеката, складишта индустријске робе и грађевинског материјала, викендица, експлоатацију и примарну прераду минералних сировина, образовање објеката за управљање отпадом, изградњу насеља и ширење њихових грађевинских подручја, лов и риболов, формирање шумских и пољопривредних монокултура, примену хемијских средстава и друге радове и активности који могу имати значајан неповољан утицај на природне и друге вредности заштићеног подручја.

Ограничења радова и активности у наведеном режиму су утврђена чланом 5. Уредбе о режимима заштите („Службени гласник РС“, бр. 31/12).

Површина овог степена заштите износи 3495,26 ha.

Значајни локалитети трећег (III) степена заштите:

- **Локалитет: „Корита – Цветалица“** (одељење 16, 17, 18, 19 и 20) ГЈ „Гоч-Гвоздац Б“ – станиште линцуре.

Локалитет: „Кањон Гвоздачке реке“ (одељење 1, 2,3, 4, 5, 6)) ГЈ „Гоч-Гвоздац Б“ - станиште јоргована. Екстразоналне заједнице у којима су најзначајније врсте јоргован и грабић.

Локалитет: „Преровска река – Гајовача“ (одељење 10, 11, 12) ГЈ „Гоч-Гвоздац А“. У оквиру овог локалитета налазе се значајни водотоци са малим слаповима - скакавцима на Преровској, Белој реци и Гајовачи, који су издвојени као локално геонаслеђе.

На простору Специјалног резервата природе „Гоч – Гвоздац“, под режимом заштите трећег (III) степена, радови се **ОГРАНИЧАВАЈУ НА:**

- Све врсте научно - истраживачких активности које не мењају карактеристике и основне природне вредности добра;
- Антиерозивни радови и пошумљавање искључиво аутохтоним дрвенастим врстама;
- Развој туризма уз поштовање принципа заштите и унапређења подручја, са акцентом на еко- и здравствено-рекреативни туризам;
- Организоване посете уз присуство стручног лица које води бригу о заштићеном објекту;

- Обављање едукативних активности чији је циљ промовисање заштите природе и Специјалног резервата природе „Гоч – Гвоздац“;
- Обављање пољопривредних радова на обрадивим површинама уз минималну употребу пестицида и осталих хемијских средстава;
- Порибљавање искључиво одабраним аутохтоним рибљим врстама по посебним риболовним основама;
- Риболов у складу са прописаним мерама заштите;
- Лов према ловној основи;
- Континуирано праћење стања биљних и животињских популација и свих природних екосистема (мониторинг);
- Одржавање, чување и повећање вредности биолошког диверзитета у шумским екосистемима при чему се мора водити рачуна о саставу и врсти дрвећа, регенерацији, аутохтоности, генетичким ресурсима и угроженим шумским врстама;
- Очување веће шумске површине комплексног облика које ће садржати различите сукцесивне фазе и које ће по свом изгледу, саставу и структури бити основни репрезент предеоног диверзитета. Ове шуме, представљају семенске резервоаре који обезбеђују регенерацију популација шумског дрвећа;
- Подстицање развоја подручја базирано на традиционалним делатностима и туризму;
- Помагање природном подмлађивању шума путем мера неге и припрема земљишта у години пуног уroda семена;
- Очување и неговање младих састојина у стадијуму младика, честара и летвењака у којима се налазе појединачно или групимично преостала стабла старе састојине (семена);
- Обављање селективне мешовите прореде са позитивним одабирањем у средњедобним састојинама и делом у дозревајућим састојинама које су хетерогене по старости и квалитету;
- Очување хетерогене узрасне структуре едификатора и пратећих врста дрвећа приликом коришћења дрвне запремине. Пракса је показала да синергетички ефекат заснован на продужетку времена опходње и чувању хетерогене узрасне структуре утиче на већу продуктивност шума, њихово здравствено стање и стабилност шумског ресурса;
- Радови који нису забрањени, као и радови за које се основано претпоставља да могу имати неповољне последице за заштићено природно добро, подлежу процедури обезбеђивања детаљне анализе утицаја на животну средину и прибављања сагласности и дозвола у складу са законом.

У складу са стратешким документима и законским одредбама, на простору Специјалног резервата природе „Гоч – Гвоздац“, ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- Промена намене површина дефинисаних режима заштите и одговарајућом просторно – планском документацијом;
- Градња на заштићеном простору природног добра, са изузетком градње на простору који је предвиђен за ту намену уз услове надлежних служби;
- Формирање индустријских објеката и капацитета, стоваришта, магацина и складишта, хладњача и сличних привредних објеката;

- Складиштење или депоновање комуналног, индустријског или било каквог другог отпада;
- Изградња надземних енергетских, телефонских и других водова у зони режима заштите I и II степена заштите и подземних водова у зони режима заштите I степена;
- Изградња додатних инфраструктурних и саобраћајних система и објеката, осим ако нису у функцији ефикаснијег коришћења постојећих система, са технологијом у функцији заштите животне средине и простора;
- Изградња магистралних путева;
- Индустријска експлоатација минералних и неминералних сировина;
- Отварање позајмишта земље и камена, осим у режиму заштите III степена где је могуће отварање привремених позајмишта за локалне потребе и потребе управљача уз сагласност надлежног републичког министарства;
- Измена морфологије терена, односно извођење радова који би могли да униште или наруше геоморфолошке карактеристике подручја;
- Испуштање отпадних вода у водотоке, као и бацање било каквог отпадног материјала у њих;
- Извођење хидрогеолошких и хидротехничких радова, као и свих осталих радова и активности којима се мења постојећа морфологија водотока, укупни хидролошки режим подземних и површинских вода и погоршава квалитет воде, осим радова на заштити од ерозија и бујица, за потребе објеката водоснабдевања и хидроенергије у режиму заштите III степена и уз сагласност надлежног министарства;
- Каптирање извора или захватање вода са водотока;
- Испуштање непречишћених отпадних вода у земљиште и водотоке, као и изградња септичких јама пропусног типа;
- Неконтролисано порибљавање водотокова и формирање рибњака;
- Сакупљање и стављање у промет свих врста са списка Уредбе о контроли коришћења и промета дивљих врста без дозволе надлежног министарства;
- Сакупљање, оштећење, хватање, убијање и узнемиравање свих врста биљака и животиња које се налазе на списку Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре („Службени гласник РС“, бр.31/05, 45/05, 22/07, 38/08 и 9/10), врста које се наводе у “Црвеним књигама” и “Црвеним листама” флоре и фауне, као и врста које су у овој студији истакнуте као значајне;
- Убијање свих животиња које се налазе на националним и светским црвеним листама;
- Уношење страних (алохтоних) биљних и животињских врста у аутентичне, нарочито шумске екосистеме на територији заштићеног објекта;
- Лов дивљачи изузев санитарног и узгојног одстрела у режиму заштите II и III степена заштите и планских активности на регулисању дивљачи;
- Сузбијање „штеточина“ тровањем, посебно забрањеним отровима (стрихнин, цијанводоник ...);
- Деградација свих природних екосистема;
- Непланска и чиста сеча шума;
- Сеча појединачних стабала велике старости и импозантних дендрометријских карактеристика;
- Ложење ватре осим на местима одређеним за ту намену;

- Сви облици интервенција на објектима споменичког наслеђа којима се мења или нарушава њихов спољни изглед или умањује њихова вредност;
- Обављање шумарских, пољопривредних, техничких и земљаних радова који могу нарушити естетске и друге вредности заштићеног добра и простора;
- Отварање нових каменолома на територији заштићеног добра.

10. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Приоритетне активности на промоцији заштићеног подручја СРП „Гоч-Гвоздац“ су :

- промоција заштићених и строго заштићених врста,
- промоција очувања аутохтоних шумских врста и вегетације,
- промоција на очувању и заштити биолошке разноврсности,
- промоција туристичких и спортско-рекреативних активности;
- промоција простора Резервата преко локалних самоуправа и организовање јавне трибине за локално становништво и посетиоце

Полазећи од :

- значаја који има СРП „Гоч-Гвоздац“,
- планираних мера и активности на спровођењу заштите, коришћења и одрживог развоја заштићеног подручја, Управљач, у средњорочном периоду планира следеће активности на промоцији природних и створених вредности СРП „Гоч-Гвоздац“:

10.1 Едукативне активности

- подизање еколошке свести и едукација ће се обављати у природи на простору специјалног резервата и то у виду промоција, предавања, изложби, радионица, курсева, еко-кампова, еколошких акција, кампања и сл. Ови програми ће се организовати за ученике свих узраста, студената различитих факултета као и за друге љубитеље природе;
- организовање курсева и семинара које има за циљ развој еколошке свести свих релевантних субјеката који могу непосредно да учествују у промоцији природних и културних вредности Резервата;
- активно учење у природи најбоље се остварује школама у природи. Овим видом едукације се на активан начин усвајају знања из области заштите животне средине, тако што се у контакту са самом природом упознају њене особине и значај;
- организовање и учешће у различитим акцијама посвећеним Гочу, а поводом обележавања Светског дана вода, Светског дана шума, Светског дана заштите биодиверзитета, Светског дана заштите животне средине, Европске недеље шума, Светског дана туризма, Светског дана планина и др;
- едукација школске омладине се најбоље остварује преко организовања еко радионица и кампова. На овај начин се организују активности у заштићеном подручју и самим тим и развој позитивног

понашања према животној средини као и буђење свести о неопходности заштите животне средине.

10.2 Промовисање заштићеног природног добра

- промовисање заштићеног подручја ће се обављати на основу саме локације на којој се налази, основне сврхе проглашења СРП, богатства флоре и фауне, природне разноврсност, карактеристичних особености заштићеног подручја, активности у оквиру пројекта НАТУРА 2000;
- информисање јавности ће се обављати преко флајера, проспеката, карата, брошура и планова, обиласка самог Резервата са добро обученим чуварима природе на непосредан и специфичан начин биће презентована разноликост биодиверзитета резервата;
- израду WEB презентације СРП „Гоч-Гвоздац“ за циљну групу која користи интернет;
- обезбеђење учешћа јавности у доношењу планских докумената везаних за заштиту и одрживи развој СРП „Гоч-Гвоздац“;
- обезбеђење доступности аката које доноси управљач, као што су Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби СРП „Гоч-Гвоздац“, Одлука о накнадама за коришћење природних вредности и услуга СРП „Гоч-Гвоздац“ и др;
- организовање презентације о значају СРП „Гоч-Гвоздац“ за ученике основних и средњих школа;
- снимање и приказивање пропагандних филмова о вредностима СРП „Гоч-Гвоздац“ у сарадњи са локалним становништвом, локалном самоуправом и локалним, регионалним и националним ТВ медијима и др;
- промоција вредности у Центрима за посетиоце и информативним центрима који су изграђени и који ће се изградити у наредном средњорочном периоду;
- промоција вредности кроз учешће у пројектима са Невладиним организацијама;
- штампање и издавање промо материјала на више језика у виду, водича кроз заштићено подручје, на посебан начин би се вршило промовисање Резервата. Овај вид промовисања би се одвијао у континуитету.

10.3 Туризам и рекреација

Развој одрживог туризма регулисан је:

- Проценом броја и категорије посетилаца
- Проценом просторних могућности СРП „Гоч-Гвоздац“



Слика бр.13

СРП „Гоч-Гвоздац“ је подручје где је могуће остварити активну туристичку понуду. Понуда ће се ослањати на туристичко вредновање природних вредности заштићеног подручја уз активно учешће локалног становништва. Најатрактивнији обилазак је специфичности самог подручја уз посматрање строго заштићених и заштићених врста.

Рекреативне и еко туристичке активности ће се обављати у заштитној зони у III степену режима заштите и делимично у II степену заштите. Ове посете се најчешће односе на једнодневне и то у периоду од пролећа до јесени. Туристичка понуда ће се огледати у обиласку околних насеља и упознавање као и аутентичног амбијента мултикултуралне средине. Овај вид промовисања би се одвијао у континуитету.

Незаобилазан вид туризма и промоције СРП је излетнички туризам. Овај вид туризма се јавља током празничних дана или викендом и обухвата шаролик профил посетилаца као што су посете екскурзија, организованих туристичких посета и пролазних група посетилаца. Најчешће негативне последице излетничког туризма су неконтролисано паљење ватре и роштиља, смеће које се оставља у Резервату. Спречавање негативних последица врши се појачаном контролом чуварске службе. Овај вид промовисања би се одвијао у континуитету.

Риболов подразумева популаризацију рекреативног и спортског риболова и то само у режиму заштите II и III степена.

Лов ће се одвијати у границама ловишта на подручју режима заштите II и III степена у складу са законским прописима и Уредбом о проглашењу СРП „Гоч-Гвоздац“. Овај вид промовисања би се одвијао у континуитету. Смештајни и ресторански капацитети за посетиоце и љубитеље природе (риболовце, орнитологе, ловце и тд.) налазе се у самом заштићеном подручју који има своје наставно-туристичко насеље „Гоч-Пирамида

11. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ

Управљач ће доносити прописана програмска и нормативна акта:

1. План управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ за период 2023-2032 година

Рок израде: годину дана од дана уступања заштићеног подручја на коришћење.

2. Програм управљања Специјалним резерватом природе “Гоч-Гвоздац” у складу са Планом управљања

Рок израде: континуирано-за сваку годину.

3. Програм управљања рибарским подручјем „Гоч-Гвоздац“ за период 2023-2032. године;

Рок израде: годину дана од дана уступања рибарског подручја на коришћење .

4. Годишњи програм управљања рибарским подручјем „Гоч-Гвоздац “ континуирано за сваку годину

5. Извештај о остваривању Програма управљања СРП „Гоч-Гвоздац “

Рок израде: континуирано-за сваку годину

6. Извештај о остваривању Плана управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ за период 2023-2032 година

Рок израде: до 60 дана пре истека 2025 године.

7. Извештај о коришћењу Годишњег програма управљања рибарским подручја „Гоч-Гвоздац“

Рок израде: континуирано-за сваку годину.

8. Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби у СРП „Гоч-Гвоздац “

Рок израде: 6 месеци од дана ступања на снагу Уредбе.

9. Одлуку о накнадама за коришћење СРП Гоч-Гвоздац „“

Рок израде: 6 месеци од ступања на снагу Уредбе

10. Пројекте и посебне програме и планове за поједине активности на основу годишњих програма управљања.

11. Пројектну документацију и друге посебне програме и планове према динамици и роковима који се утврђују годишњим плановима;

12. На основу члана . Уредбе о проглашењу СРП „Гоч-Гвоздац“ Управљач је дужан да заснује дигиталну базу података, односно географски дигитални систем (GIS) о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима им другим податцима од значаја за управљањем СРП „Гоч-Гвоздац “.

13. На основу члана . Уредбе о проглашењу СРП „Гоч-Гвоздац “, Планови уређења простора, Планови газдовања шумама, ловне основе и Програми који обухватају заштићено подручје СРП „Гоч-Гвоздац“ усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, Планом управљања и режимима заштите који су утврђени Уредбом.

12. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ У СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“

Приоритетне активности сарадње и партнерства планског периода су:

- информисање локалног становништва и корисника подручја о природним вредностима и мерама које се спроводе у циљу заштите, могућностима развоја;
- пружање помоћи локалном становништву у преласку на делатности које су у складу са заштитом природе подручја;
- укључивање локалног становништва и корисника подручја у чување природе кроз мреже волонтера чувара према моделу који се реализује у СРП „Гоч-Гвоздац“;
- мере активне заштите (сеча подраста алохтоних дрвенстих врста, чишћење од инвазивних врста, мере заштите станишта и врста значајних за екосистем у заштићеном подручју),
- укључивање локалног становништва у конкретне акције у спровођењу мера.

Конкретне активности сарадње и партнерства биће дефинисане Годишњим програмима.

Анализом заинтересованих страна, долази се до неопходних сазнања о могућностима сарадње и преговарања са онима чији су интереси непосредно или посредно везани за заштиту подручја.

Анализом су обухваћени:

- тренутни управљачки систем и однос различитих заинтересованих страна према задацима и циљевима пројекта и идентификовати њихове потребе у односу на предложени заштиту природних вредности;
- везе међу појединим заинтересованим странама, као што су коалиције, удруживања, стратегије;
- карактеристике заинтересованих страна, интереси, формално/неформално уређење, знање и информисаност, како су организовани и ограниченост у учествовању у заштити природних вредности;
- њихови утицаји и мотиви приликом доношења одлука;
- путеви превазилажења конфликта између заинтересованих страна
- индикатори праћења стања развоја система у будућности.

Подручје Гоча карактерише изразита депопулација, као и недовољна развијеност, тако да је пред управљачем изразито тежак задатак остварења сарадње и едукација старије популације становништва и паралелено са тим активности на повратку становништва на подручје Гоча.

На подручју Гоча поред локалног становништва које ту живи и власник је пољопривредног земљишта и шума, постоје и други корисници и власници непокретности (ЈП „Србијашуме“ ЈП „Борјак“ Врњачка Бања) са којима управљач планира остварење и развијање сарадње у области заштите и развоја СРП „Гоч-Гвоздац“.

Годишњим програмима управљања СРП „Гоч-Гвоздац“, између осталог, планира се и конкретни облици сарадње са локалним становништвом, корисницима и власницима непокретности на подручју СРП „Гоч-Гвоздац“.

13. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

Шумарски факултет Универзитета у Београду, управљач заштићеног подручја, План управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ за период 2016-2025. године, конципирало је према захтевима и задацима које треба да оствари сагласно Акту о заштити.

Планом управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ одређени су задаци, мере и активности. Одређен је и временски оквир за њихову реализацију у зависности од садржаја, субјекта и простора за реализацију, као и на основу планом зацртаних дугорочних циљева и приоритета у управљању заштићеним подручјем. Планом ће се спроводити следеће активности:

Планиране задатке можемо груписати у **4** групе и то:

1. Трајни задаци: чување, обезбеђење унутрашњег реда у СРП „Гоч-Гвоздац“, обележавање, одржавање и уређење СРП „Гоч-Гвоздац“, мониторинг природних вредности, научноистраживачки и обарзовни рад, промоција и презентација темељних вредности заштићеног подручја.
2. Хитни задаци: израда детаљних урбанистичких планова, планских докумената, усклађивање основа и програма са Уредбом о заштити, обележавање СРП „Гоч-Гвоздац“, опремање чуварске службе односно рибочуварске службе, легализација изграђених објеката инфраструктуре и индивидуалних објеката који се налазе у склопу већ изграђених површина а који нису у супротностима са режимима заштите и спречавање даље противправне градње.
3. Приоритетни задаци: идентификација граница на терену, почетак рада на заснивању базе података; уређењу локалитета за посетиоце СРП „Гоч-Гвоздац“, успостављању сарадње са локалним становништвом, локалном самоуправом и другим корисницима заштићеног подручја (ЈП ЕПС, ЈП ПТТ и др.).
4. Одложени задаци: су задаци који ће се извршавати после 2023. године, у области развоја туризма, органске пољопривреде, успостављања еколошке мреже, мониторинга и др.

План управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ конципан је по годинама и планираним видовима радова који се могу груписати у:

1.Израда планских докумената и аката која обухвата израду:

- Плана управљања СРП „Гоч-Гвоздац“;
- Годишњи програм управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ (subjekt: управљач; динамика: сваке године се ради и то до 15. децембра текуће за наредну годину уз обавезу доставе Министарству пољопривреде и заштити животне средине на давање сагласности);
- Извештај о остварењу годишњег програма управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ (subjekt: управљач; динамика: сваке године се ради и то до 15. децембра текуће за наредну годину уз обавезу доставе Министарству пољопривреде и заштити животне средине);
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби (subjekt: управљач; динамика: 2015-2016. године уз обавезу доставе Министарству пољопривреде и заштити животне средине на давање сагласности);
- Одлука о накнадама за коришћење природних вредности и услуга СРП „Гоч-Гвоздац“;
- Планова газдовања шумама , ловних основа и других основа и планова газдовања природним ресурсима
- Програма унапређења рибарства – средњорочних и годишњих

2. Обележавање Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ што обухвата:

- Обележавање спољне границе СРП „Гоч-Гвоздац“, границе режима заштите првог и другог степена, постављање ознака-табли и информативних табли (subjekt: управљач уз помоћ у суфинансирању од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине и других институција што ће се прецизирати Годишним програмима управљања; динамика: 2023. – 2032. година).

3. Чување Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ што обухвата:

- Организовање Службу заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја СРП „Гоч-Гвоздац“ и чуварске службе сагласно Правилнику о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (subjekt: управљач уз помоћ у суфинансирању од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Министарства економије и регионалног развоја и других институција што ће се прецизирати Годишним програмима управљања; динамика: 2023. – 2032. година).

4. Уређење СРП „Гоч-Гвоздац“ што обухвата:

- Постављање путоказа, столова са надстрешницима, израду и постављање корпи за отпатке, израду и постављање ложишта за пикник, уређење и обележавање пешачких и бициклических стаза; кошење траве на местима где су излетишта, видиковци и др, мере гајења и заштите шума (субјект: управљач уз помоћ у суфинансирању од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине и других институција што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; динамика: 2023. – 2032. година).

5. Популаризација и презентација Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“ што обухвата:

- Штампане флајера, лифлета, публикација и сл.; израду WEB презентације, израду информативних пунктова, израду Центра за посетиоце и др. (субјект: управљач и локална самоуправа, уз помоћ у суфинансирању од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине других институција, што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; динамика: 2023. – 2032. година).

6. Пројекти и програми заштите, коришћења, презентације и одрживог развоја СРП „Гоч-Гвоздац“ што обухвата израду програма и пројеката из области:

- заштите и унапређења природног наслеђа ;
- заштите и унапређења геонаслеђа;
- туристичке валоризације;
- управљања водама, испитивања квалитета вода и могућности изградње пунионице воде;
- управљања отпадом;
- заштите, санација и ревитализација угрожених делова Резервата;
- успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања строго заштићених и заштићених врста дрвећа и биљака,;
- стратешких процена утицаја на животну средину;
- процена утицаја на животну средину и др, (субјект: управљач, локална самоуправа, невладине организације и др. уз помоћ у суфинансирању од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине и других институција, што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; динамика: 2016. – 2025. година).

14. ФИНАНСИРАЊЕ И ПРОЦЕНА ТРОШКОВА ПЛАНА УПРАВЉАЊА СРП „ГОЧ-ГВОЗДАЦ“

Ради реализације наведених активности у Плану управљања СРП „Гоч-Гвоздац“ за период од 10 година, неопходно је створити услове за дугорочно и стабилно финансирање мера, пројеката и активности које су дефинисане Планом.

Чланом 69. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“ број 36/2009, 88/2010 и 91/2010), регулисано је да се финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из:

- 1) средстава буџета Републике Србије, Министарства пољопривреде и заштите животне средине, односно јединице локалне самоуправе;
- 2) средстава Фондова за заштиту животне средине;
- 3) накнада за коришћење заштићеног подручја;
- 4) прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- 5) средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- 6) донација, поклона и помоћи;
- 7) других извора у складу са законом.

Средства из става 1. овог члана могу се користити за намене утврђене овим и другим законом.

Средства буџета из става 1. тачка 1) овог члана првенствено се користе за финансирање радова и других трошкова на:

- 1) чувању, одржавању и презентацији заштићених подручја (успостављање, опремање и обука чуварских служби, обележавање, одржавање унутрашњег реда, медијско и друго јавно приказивање вредности, санација деградираних површина, управљање отпадом, развој информационог система и друго);
- 2) управљању посетиоцима (изградња улазних станица, едукативних и визиторских центара, штампање материјала намењених посетиоцима и друго);
- 3) регулисању имовинско-правних односа (откуп или замена земљишта, накнада власницима и корисницима непокретности за ускраћивање и ограничавање права коришћења, нанету штету или друге трошкове које имају у вези заштите);
- 4) праћењу и унапређењу стања заштићених подручја (мониторинг, реинтродукција, рекултивација и друго);
- 5) уређењу простора и одрживом коришћењу природних ресурса (програми, планови и пројекти развоја екотуризма, органске производње и друго).

Досадашња пракса у функционисању заштићених природних добара указује да постоји сталан недостатак средстава за реализацију основних послова у заштити добара у смислу финансирања редовног надзора и праћење стања, спровођење активних мера заштите, финансирање стручног кадра и набавка опреме.

Чланом 70. наведеног Закона, дефинисано је да се за коришћење заштићеног подручја плаћа накнада управљачу. Управљач је дужан да средства остварена наплатом накнаде води на посебном рачуну и користи за заштиту, развој и унапређење заштићеног подручја, односно за спровођење плана и програма управљања. Очекује се да ће се у наредном периоду преко накнаде за коришћење заштићеног подручја осваривати одређени приходи који ће бити коришћени за реализацију Плана управљања

У периоду од десет година, врста и обим задатих активности и пројеката, као и висина потребних средстава и начин на који ће се обезбедити, ближе ће се дефинисати Годишњим програмом управљања за дату годину, на који сагласност даје надлежно Министарство.

Наведена финансијска средства би се користила за:

1. Чување, одржавање и презентацију заштићеног подручја,
 - 1.1 Чување заштићеног подручја
 - 1.2 Одржавање заштићеног подручја
 - 1.3 Презентација заштићеног подручја
2. Управљање посетиоцима,
3. Регулисање имовинско-правних односа,
4. Праћење и унапређивање стања заштићеног подручја,
5. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса,
6. Остали некатегорисани трошкови.

Следећа табела даје оквирне податке о начину обезбеђивања средстава, односно о изворима средстава као и оквирне износе потребних средстава за реализацију предвиђених програма, управљања и чувања заштићеног добра, опремање Управљача за обављање поверених послова, учешће у изради планираних пројеката као и учешће у реализацији пројеката

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година

Ред.број	Вид рада	Јед. мере	Извори и износ средстава (у динарима)					
			Обим радова	Јединична цена	Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА				62,100,000.00	59,840,000.00	14,960,000.00	2,500,000.00
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА				39,900,000.00	29,920,000.00	7,480,000.00	2,500,000.00
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	дин.	10	3,240,000.00	32,400,000.00	25,920,000.00	6,480,000.00	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	дин.	10	90,000.00	900,000.00	720,000.00	180,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	дин.	10	350,000.00	3,500,000.00	2,800,000.00	700,000.00	
A.1.4.	Остали трошкови чуварске службе-службене униформе	дин.	4	150,000.00	600,000.00	480,000.00	120,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	дин.	10	250,000.00	2,500,000.00	0.00	0.00	2,500,000.00
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА				19,400,000.00	13,920,000.00	3,480,000.00	2,000,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ				3,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	2,000,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја		10	200,000.00	2,000,000.00			2,000,000.00
A.2.1.1.	Израда базе података у ГИС-у		1	1,500,000.00	1,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА				600,000.00	480,000.00	120,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница		10	50,000.00	500,000.00	400,000.00	100,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака		10	10,000.00	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ				1,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	0.00
A.2.3.1	Сакупљање и одвожење смећа		10	150,000.00	1,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА				1,800,000.00	1,440,000.00	360,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара		10	180,000.00	1,800,000.00	1,440,000.00	360,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА				13,000,000.00	10,400,000.00	2,600,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара		10	100,000.00	1,000,000.00	800,000.00	200,000.00	
A.3.2.	Пилот пројекат ране детекције и јављања појаве пожара у ЗП Србије		1	12,000,000.00	12,000,000.00	9,600,000.00	2,400,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА				2,800,000.00	1,840,000.00	460,000.00	500,000.00

A.4.1.	ПРОПАГАНДНЕ АКТИВНОСТИ				2,300,000.00	1,840,000.00	460,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др		10	150,000.00	1,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	
A.4.1.2.	Снимање промо видеа и емисија		4	200,000.00	800,000.00	640,000.00	160,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ				500,000.00	0.00	0.00	500,000.00
A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума		10	50,000.00	500,000.00			500,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА				250,000.00	200,000.00	50,000.00	0.00
Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза		5	50,000.00	250,000.00	200,000.00	50,000.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП				510,000,000.00	408,000,000.00	102,000,000.00	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ				500,000,000.00	400,000,000.00	100,000,000.00	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ		10	40,000,000.00	400,000,000.00	320,000,000.00	80,000,000.00	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА		10	10,000,000.00	100,000,000.00	80,000,000.00	20,000,000.00	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА				10,000,000.00	8,000,000.00	2,000,000.00	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцено и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена		10	1,000,000.00	10,000,000.00	8,000,000.00	2,000,000.00	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ				1,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ				500,000.00	400,000.00	100,000.00	0.00
Д.1.1.	Набавка опреме у функцији образовања		1	200,000.00	200,000.00	160,000.00	40,000.00	
Д.1.2.	Изградња "зелене" учионице на отвореном		1	300,000.00	300,000.00	240,000.00	60,000.00	
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА				1,000,000.00	800,000.00	200,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)		10	100,000.00	1,000,000.00	800,000.00	200,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д				573,850,000.00	469,240,000.00	117,310,000.00	2,500,000.00

**План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. Година
за 2023. Годину**

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	6	7	8	9
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	3,640,000.00	2,720,000.00	920,000.00	0.00
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	2,860,000.00	2,130,000.00	730,000.00	0.00
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	2,310,000.00	1,700,000.00	610,000.00	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	450,000.00	350,000.00	100,000.00	
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	480,000.00	390,000.00	90,000.00	0.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	0.00	0.00	0.00	
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	130,000.00	100,000.00	30,000.00	
A.2.3.1.	Сакупљање и одвожење смећа	130,000.00	100,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	300,000.00	250,000.00	50,000.00	
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	300,000.00	250,000.00	50,000.00	
A.2.5.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	0.00	0.00	0.00	0.00
A.3.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	300,000.00	200,000.00	100,000.00	0.00
A.3.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	300,000.00	200,000.00	100,000.00	
A.3.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.3.1.2.	Снимање промо videa и емисија	250,000.00	160,000.00	90,000.00	
A.3.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	0.00	0.00	0.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	3,820,000.00	3,210,000.00	610,000.00	
Г.1.	МОНИТОРИНГ	3,270,000.00	2,710,000.00	560,000.00	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	3,070,000.00	2,560,000.00	510,000.00	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	200,000.00	150,000.00	50,000.00	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	550,000.00	500,000.00	50,000.00	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије за оцену и праћење вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП	550,000.00	500,000.00	50,000.00	
	УКУПНО	7,460,000.00	5,930,000.00	1,530,000.00	0.00

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2024. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	11,141,110.78	6,517,332.80	1,629,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,351,110.78	3,258,666.40	814,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	80,000.00	64,000.00	16,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.4.	Остали трошкови чуварске службе-службене униформе	300,000.00	240,000.00	60,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	6,290,000.00	4,712,000.00	1,178,000.00	400,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	1,900,000.00	1,200,000.00	300,000.00	400,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	400,000.00			400,000.00
A.2.1.1.	Израда базе података у ГИС-у	1,500,000.00	1,200,000.00	300,000.00	
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	4,150,000.00	3,320,000.00	830,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.3.2.	Пилот пројекат ране детекције и јављања појаве пожара у ЗП Србије	4,000,000.00	3,200,000.00	800,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	500,000.00	320,000.00	80,000.00	100,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	400,000.00	320,000.00	80,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	200,000.00	160,000.00	40,000.00	
A.4.1.2.	Снимање промо videa и емисија	200,000.00	160,000.00	40,000.00	

A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	100,000.00	0.00	0.00	100,000.00
A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	100,000.00			100,000.00
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,575,555.55	45,260,444.44	11,315,111.11	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	650,000.00	520,000.00	130,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	500,000.00	400,000.00	100,000.00	0.00
Д.1.1.	Набавка опреме у функцији образовања	200,000.00	160,000.00	40,000.00	
Д.1.2.	Изградња "зелене" учионице на отвореном	300,000.00	240,000.00	60,000.00	
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
	СВЕГА	68,366,666.33	52,297,777.24	13,074,444.31	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2025. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Будет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	9,081,110.78	6,053,332.80	1,513,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,061,110.78	3,026,666.40	756,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	90,000.00	72,000.00	18,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	4,570,000.00	3,496,000.00	874,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.1.1.	Израда базе података у ГИС-у	0.00	0.00	0.00	
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	20,000.00	16,000.00	4,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	0.00	0.00	0.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	20,000.00	16,000.00	4,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	170,000.00	136,000.00	34,000.00	0.00
A.2.3.1	Сакупљање и одвожење смећа	170,000.00	136,000.00	34,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	4,150,000.00	3,320,000.00	830,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.3.2.	Пилот пројекат ране детекције и јављања појаве пожара у ЗП Србије	4,000,000.00	3,200,000.00	800,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	450,000.00	320,000.00	80,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	400,000.00	320,000.00	80,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	200,000.00	160,000.00	40,000.00	
A.4.1.2.	Снимање промо videa и емисија	200,000.00	160,000.00	40,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00

A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	50,000.00	40,000.00	10,000.00	0.00
Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,575,555.55	45,260,444.44	11,315,111.11	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	65,856,666.33	51,473,777.24	12,868,444.31	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2026. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	9,001,110.78	6,053,332.80	1,513,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,061,110.78	3,026,666.40	756,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	90,000.00	72,000.00	18,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.4.	Остали трошкови чуварске службе-службене униформе	0.00	0.00	0.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	4,590,000.00	3,512,000.00	878,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	4,100,000.00	3,280,000.00	820,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.3.2.	Пилот пројекат ране детекције и јављања појаве пожара у ЗП Србије	4,000,000.00	3,200,000.00	800,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	350,000.00	240,000.00	60,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	300,000.00	240,000.00	60,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.1.2.	Снимање промо videa и емисија	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00

A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,575,555.55	45,260,444.44	11,315,111.11	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	65,676,666.33	51,393,777.24	12,848,444.31	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2027. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	4,891,110.78	6,037,332.80	1,509,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,051,110.78	3,018,666.40	754,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	80,000.00	64,000.00	16,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	640,000.00	352,000.00	88,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	110,000.00	88,000.00	22,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1.	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	200,000.00	120,000.00	30,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАГАНДНЕ АКТИВНОСТИ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00
A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	50,000.00	40,000.00	10,000.00	0.00

Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	60,233,333.00	50,311,110.58	12,577,777.64	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2028. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	5,151,110.78	6,533,332.80	1,633,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,361,110.78	3,266,666.40	816,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	90,000.00	72,000.00	18,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.4.	Остали трошкови чуварске службе-службене униформе	300,000.00	240,000.00	60,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	590,000.00	312,000.00	78,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1.	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.3.2.	Пилот пројекат ране детекције и јављања појаве пожара у ЗП Србије	0.00	0.00	0.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	200,000.00	120,000.00	30,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.1.2.	Снимање промо videa и емисија	0.00	0.00	0.00	

A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00
A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	50,000.00	40,000.00	10,000.00	0.00
Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,575,555.55	45,260,444.44	11,315,111.11	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.1.1.	Набавка опреме у функцији образовања	0.00	0.00	0.00	
Д.1.2.	Изградња "зелене" учионице на отвореном	0.00	0.00	0.00	
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	61,876,666.33	51,913,777.24	12,978,444.31	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2029. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
А.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	4,851,110.78	6,053,332.80	1,513,333.20	277,777.78
А.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,061,110.78	3,026,666.40	756,666.60	277,777.78
А.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
А.1.2.	Израда управљачких докумената	90,000.00	72,000.00	18,000.00	
А.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
А.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
А.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	590,000.00	312,000.00	78,000.00	200,000.00
А.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
А.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
А.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
А.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
А.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
А.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
А.2.3.1	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
А.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
А.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
А.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
А.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
А.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	200,000.00	120,000.00	30,000.00	50,000.00
А.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
А.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
А.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00
А.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00

Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	0.00	0.00	0.00	0.00
Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза	0.00	0.00	0.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,342,222.26	45,073,777.81	11,268,444.45	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,150,000.04	920,000.03	230,000.01	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,150,000.04	920,000.03	230,000.01	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	61,293,333.04	51,207,110.61	12,801,777.65	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2030. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	4,851,110.78	6,053,332.80	1,513,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,061,110.78	3,026,666.40	756,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	90,000.00	72,000.00	18,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	590,000.00	312,000.00	78,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1.	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	180,000.00	144,000.00	36,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	180,000.00	144,000.00	36,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	200,000.00	120,000.00	30,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00

A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	50,000.00	40,000.00	10,000.00	0.00
Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,575,555.55	45,260,444.44	11,315,111.11	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	61,576,666.33	51,433,777.24	12,858,444.31	277,777.78

План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2031. Годину

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	6	7	8	9.00
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	4,791,110.78	6,053,332.80	1,513,333.20	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	4,061,110.78	3,026,666.40	756,666.60	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,333.00	2,674,666.40	668,666.60	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	90,000.00	72,000.00	18,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	350,000.00	280,000.00	70,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	530,000.00	264,000.00	66,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1.	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	120,000.00	96,000.00	24,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	120,000.00	96,000.00	24,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	200,000.00	120,000.00	30,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00

A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00
A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	0.00	0.00	0.00	0.00
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	56,575,555.55	45,260,444.44	11,315,111.11	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Г.2.	ИСТРАЖИВАЊА	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	0.00
Г.2.1	Успостављање методологије и мониторинг оцене и праћења вредности биодиверзитета, здравственог стања, раста и развоја шумских екосистема у ЗП у условима климатских промена	1,383,333.33	1,106,666.67	276,666.67	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	61,466,666.33	51,393,777.24	12,848,444.31	277,777.78

**План управљања Специјални резерват природе "Гоч-Гвоздац" 2023. - 2032. година
за 2032. Годину**

Ред.број	Вид рада	Извори и износ средстава (у динарима)			
		Укупно	Буџет РС	Средства управљача	Накнаде
1	2	3	4	5	6
A.	ЧУВАЊЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПОДРУЧЈА	4,701,113.78	5,909,337.60	1,477,334.40	277,777.78
A.1.	ЧУВАРСКА СЛУЖБА	3,971,113.78	2,954,668.80	738,667.20	277,777.78
A.1.1.	Бруто зараде руководиоца и чувара	3,343,336.00	2,674,668.80	668,667.20	
A.1.2.	Израда управљачких докумената	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.1.3.	Остали трошкови чуварске службе-гориво	250,000.00	200,000.00	50,000.00	
A.1.5.	Остали трошкови чуварске службе-ст.испит,семинари, усавршавање,стручне екскурзије	277,777.78	0.00	0.00	277,777.78
A.2.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	530,000.00	264,000.00	66,000.00	200,000.00
A.2.1.	ТРОШКОВИ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ	200,000.00	0.00	0.00	200,000.00
A.2.1.1.	Материјални трошкови стручне службе-опрема за чување и надгледање подручја	200,000.00			200,000.00
A.2.2.	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	60,000.00	48,000.00	12,000.00	0.00
A.2.2.1.	Обнављање граница	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
A.2.2.2.	Израда и постављање табли-ознака	10,000.00	8,000.00	2,000.00	
A.2.3.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00
A.2.3.1	Сакупљање и одвожење смећа	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.2.4.	ОДРЖАВАЊЕ ПОДРУЧЈА	120,000.00	96,000.00	24,000.00	0.00
A.2.4.1.	Израда нових и одржавање постојећих мобилијара	120,000.00	96,000.00	24,000.00	
A.3.	ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
A.3.1.	Набавка опреме за гашење шумских пожара	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
A.4.	ПРЕЗЕНТАЦИЈА	200,000.00	120,000.00	30,000.00	50,000.00
A.4.1.	ПРОПАНГАДНЕ АКТИВНОСТИ	150,000.00	120,000.00	30,000.00	0.00

A.4.1.1.	Припрема и израда промотивног материјала-постери, флајери и др	150,000.00	120,000.00	30,000.00	
A.4.2.	ОБРАЗОВНЕ АКТИВНОСТИ	50,000.00	0.00	0.00	50,000.00
A.4.2.1.	Предавање на студенским праксама, школа у природи, обележавање еколошких датума	50,000.00			50,000.00
Б.	УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА	50,000.00	40,000.00	10,000.00	0.00
Б.1.	Постављање путоказа на прилазима ЗП, обележавање пешачких стаза и МТБ стаза	50,000.00	40,000.00	10,000.00	
Г.	ПРАЋЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ СТАЊА ЗП	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.	МОНИТОРИНГ	55,192,222.22	44,153,777.78	11,038,444.44	0.00
Г.1.1.	МОНИТОРИНГ ФЛОРЕ И ФАУНЕ	44,103,333.33	35,282,666.67	8,820,666.67	
Г.1.2.	МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА И ВОДА	11,088,888.89	8,871,111.11	2,217,777.78	
Д.	УНАПРЕЂЕЊЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА И РЕКРЕАЦИЈЕ	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.1.	ОБРАЗОВАЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00
Д.2.	ТУРИЗАМ И РЕКРЕАЦИЈА	100,000.00	80,000.00	20,000.00	0.00
Д.2.1.	Уређење значајних локација (пик-ник места, видиковаца и сл.)	100,000.00	80,000.00	20,000.00	
	СВЕГА А + Б + В + Г + Д	60,043,336.00	50,183,115.38	12,545,778.84	277,777.78

15. ПРИЛОЗИ

- *Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац“*
- *Решење о условима заштите природе за израду Плана управљања СРП „Гоч- Гвоздац“ за период 2023 - 2032*
- *Одлука Савета о усвајању Плана управљања*